Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:o 3 (1619) A. 31:STA ÅRG.

LÖSNUMMER: 20 ÖRE.

UPPLAGA A. OCH B.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 20 JANUARI 1918.

HUFVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELISABETH KREY-LANGE.

EN MODER. OLJEMÅLNING AF GERDA TIRÉN.

Det fria Finland. ❀ För Idun af D:r John Landquist.

DEN 4 JANUARI 1918 ERkände den svenske konungen i dagens konselj på statsrådets enhälliga tillstyrkan Finland såsom en självständig och oberoende stat. Nyårsdagen 1918 hade det ryska folkkommissariatet beslutat att för den exekutiva centralkommittén föreslå den finska republikens politiska oberoende.

Dessa underrättelser hafva ingifvit den svenska nationen en känsla af högtid. Dessa data skola, våga vi tro, stråla som sköna minnesdagar i Nordens historia.

Tungt ha under gångna fruktansvärda år krigets förödelseverk och känslan af dess meningslöshet tryckt mänskligheten. Finlands frihet har lyft sig som ett oförutsedt resultat ur händelsernas hvirfvel. Så har dock världskriget intill denna dag burit åtminstone en obetingadt god frukt. Omhvälfningens tid upplöser fasta förhållanden på hvilka människorna trott. Den återger det i maktgrupper stelnade mänskliga samhällslifvet dess sanna karaktär att som ett system af viljor vara rörligt och möjligt för viljorna att förvandla. Den skingrar de svagas och uttröttades vidskepelse att världens nuvarande skick är bestående. Den för stundom de ståndaktiga till seger.

Finlands upphöjda kamp för sin frihet har icke varit förgäfves! De vikande hjärtan och kloka sinnen, som inom och utom Finland rådt till eftergifvenhet, ha fått orätt. De obevekliga och tappra, som kämpat med det allt vidare kring sig gripande nederlaget inför ögat, ha fått rätt.

Det ligger i det historiska lifvets väsen att svenskarna måste hälsa Finlands frihet med helt andra och djupare känslor än något annat folk.

Liksom den enskilda människans lifsstämning och karaktär i nutid och framtid bestämmes af väsentliga erfarenheter i det förflutna, så bestämmes också staternas karaktär och deras medborgares nationalkänsla i sin kärna af minnet. Nuet är ett flyktigt och periferiskt moment i de enskildas som i staternas lif. Äfven det viktiga som händer i nuet kan icke fattas i sin fulla möjliga innebörd. Först den framgående tiden visar hvad som är väsentligt och oväsentligt i det skedda. Somliga tilldragelser förspridas i tiden och visa därmed sin obetydliga art. Andra växa i generationernas minnen. Först i minnet blir en tilldragelse verkligt ödesdiger eller en personlighet verkligt stor, sedan människorna erfarit deras kontinuerliga och just därmed stigande makt öfver sitt sinne och deras yttre verkningar låta sig öfverskådas. Ett historiskt fenomen är icke bara denna tidligt begränsade företeelse, utan det är också hela sin rayon af verkningar, all den makt det utöfvat öfver människorna länge sedan det försvunnit.

SENATOR SVINHUFVUD.
Finlands förste president.

Materiella bildningar falla sönder i tidens lopp. Andliga bildningar förtätas och växa till en viss gräns däri. Detta är den radikala skillnaden mellan naturens och andens värld att den förra saknar minnet såsom en i nuet alltjämt fortlefvande makt. I den mån minnets makt försvagas hos en människa, sjunker hon ned till naturvarelse. Ett folk blir ett naturfolk i den grad det saknar minne af sin framfarna tid. Ett folk är kulturfolk försåvidt dess historia är lefvande i den nuvarande generationens minne. Det nu lefvande släktet i en nation är en tillfällig naturvegetation i den mån det blott är sysselsatt med sin uppehållelse inom sin korta tid. Den enskilda och det lefvande släktet i ett folk trotsa sin egenskap af naturväsen och höja sig till historiska varelser försåvidt de bära inom sig sitt förflutna och ställa uppgifter utöfver den tid som är dem beskärd.

Under tvåhundra år har Sverge varit en nation, som lidit nästan ständiga utrikespolitiska nederlag. Den största olycka som någonsin händt Sverige var Finlands förlust 1809. Denna förlust innebar en fruktansvärd brytning med det förgångna, en brytning så svårartad att den kunde på allvar hota nationens moral och dess tillvaro som kulturstat. Nationen såg sig nödgad att praktiskt förgäta sin forna historia och söka bygga sig en ny från det färska nuet. Den skulle, som programmet löd, "inom Sveriges gräns eröfra Finland åter!"

Förlusten var för stor för att denna kompensationstanke kunde få annat än en ganska ofullkomlig uppfyllelse. Ett historiskt folk kan icke glömma. Finlands förlust fortverkade i en depression och försvagning af svenskt andligt lif. Sverige hade blifvit en invalid hvars ena arm vid axeln amputerats; alltjämt stack det och smärtade däruppe i norr, där Finland afskurits. Till den fysiska försvagningen sällade sig andlig håglöshet. Sverige hyste icke längre tillförsikt. Svenskarna hade efter Finlands förlust blifvit kortare och mindre ansenliga. Man har också talat om nationens inre söndring. I och för sig är partisplittring intet ondt; det visar lifaktighet, och politiskt intresse, som ställer förhoppningar och ger verksamhetsbegäret utlopp, höjer den allmänna lifskänslan i en nation. Men den svenska partisplittringen karaktäriserades inte alldeles af den friska stridslust, som kan råda hos starka, målmedvetna partier i stora land. Däri ingick också olust vid själfva folket och landet. I Sverige har alltid rådt en viss olust, beroende på klimatets hårdhet; man finner den hos drottning Kristina, hos Ehrensvärd och mången annan som längtat till Södern. Men den berömda olust i landet, som steg under 1800-talets lopp och fick sitt namn af Strindberg, var något mer än denna psykofysiska stämning, som är en förutsättning för vår glädje af våren och sommaren, för vår naturkärlek med ett ord, och som fått befrielse i svensk lyrik. Denna olust var mer eller mindre medvetet en historisk känsla: olusten att tillhöra ett besegradt folk med ringa framfärd. De förenade känslorna af skuld, grämelse och svaghet efter Finlands förlust är den dolda komplex, som tärt på Sveriges andliga kraft. Finlands förlust är kärnan i denna olust, som försvagat den svenska folksjälen.

De nationalistiska partierna i Sverige under 1800-talet uppträdde som traditionens bevarare och ville döfva de smädliga minnena med de stora. Deras nationella självkänsla fick ett mått af förljugenhet i ett försvagadt folk och de förmådde icke rycka det med sig. De demokratiska partierna ställde som sitt program orientering i den nya verkligheten. Man inpräntade i sig med passionerad skärpa att det förgångna var förbi och att man aldrig mera ville locka sig in i äfventyr. Själfva den nästan skadeglada intensitet hvarmed det förkunnades att Sverige var en liten nation, förrådde de besegrades gömda groll mot ödet. Inom några grupper af nya, i det politiska lifvet inträngande generationer fanns visserligen knappt någon känsla af det förgångna, och landtmannapartiet visade tendenser att sänka Sverige till ett historielöst bondefolk.

Under de sista årtiondena har Finlands ökade politiska ofrihet gifvit Sverige nya aggande påminnelser om det förgångna. Sveriges lidande af Finlands olyckor har varit starkare och mer sammansatt än den

Iduns byrå och expedition,
Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4.	Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803.	Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1.	Annonskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402.	Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med juln:r:		Uppl. A, utan juln:r:		Uppl. C, praktuppl., med juln:r:	
Helt år	Kr. 10:50	Helt år	Kr. 10:—	Helt år	Kr. 14:—
1:a halfåret	» 5:20	3 kvartal ...	» 7:60	Halft år	» 7:25
2:a halfåret	» 5:80	Halft år	» 5:20	Kvartal	» 3:75
Kvartal	» 2:60	Kvartal	» 2:60	Månad	» 1:35
4:e kvartalet	» 3:25	Månad	» 1:—		

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:

30 öre efter text.
35 öre å textsida.
20 % förhöjning för särskildt begärd plats.

Utländska annonser:
35 öre efter text, 40 öre å textsida, 20 % förh. för särsk. begärd plats.

smärta ett rent mänskligt medlidande kan innebära. Det har i sin grund varit en känsla af skuld. Sverige har känt skuld och skam att i gångna dagar icke ha värnat Finland. Denna känsla har varit bemängd med grämelse i dess högre grad som Sverige var maktlöst att nu göra något för Finland. Sverige har fått bära skuldens och vanmaktens gärna förenade börda. Sverige har inför Finlands öde kunnat känna de sista hundra åren som en lång pinsam dröm. Det land som Sverige odlat och det folk, som i mer än ett halft årtusende ärofullt pröfvat gemensamma öden med Sverige, förblef i anden en del af Sverige, liksom Sverige en del af Finland. Hvad än en eröfrare kunnat rycka bort, hade han icke kunnat taga en dag från de gångna sex hundra åren. De utströmmade makt ur det framfarna och skänkte oförgätlig frändskap. Därför kunde Finlands förtryck under en främmande kulturs välde synas som en orimlig och overklig dröm, som en gång måste upphöra.

Uppvaknandet har kommit! Den glädje svenskarna känna öfver Finlands frihet tränger ur sinnenas djup. Alla partier ha från den yttersta vänstern gifvit omedelbara och varma uttryck åt denna tillfredsställelse. Glädjen öfver Finlands frihet har varit den enda sak i öfverskådlig tid, hvarom den svenska nationen varit fullständigt enig. Det visar att Finland, trots föresatserna att utplåna det förgångna, alltjämt lefvat kvar i svenskarnas hjärtan. Det är ett tecken på att den svenska nationen likvisst alltjämt är ett eminent historiskt folk.

Finlands nyvunna frihet ger också Sverige den största anledning att glädjas för egen del. Tilldragelsen är en nåd af ödet mot den svenska nationen. Tack vare Finlands egen trohet mot sitt förflutna har vår mission med Finlands odling utsikter att bli bevarad. Trycket som legat öfver det svenska folket i öfver hundra år ger med denna utsikt vika. Man kan hoppas att Sverige därmed skall tillfriskna från skammen och vanmaktsförnimmelsen, ett besegradt folks själstillstånd, som länge gett sin prägel åt svensk nationalkänsla.

Ett fritt Finland innebär en förändring af den politiska ställningen i Norden, som för de nordiska staterna är af den mest gynnsamma art. Själfva sättet på hvilket Finlands självständighet blifvit till ger Sverige förhoppning om ett varaktigt godt förhållande till Ryssland. Ett väpnadt svenskt ingripande till Finlands förmån hade lämnat framtiden oviss. Men denna stora nyårsgåfva, som den ryska bolschevikregeringen i högsinnad trohet mot sina ideal gifvit det finska folket har i vårt land grundlagt en tacksam uppskattning af den ryska demokratien och den har kunnat gifvas utan en skymt af missstämning i Ryssland mot Sverige. Om det fria Finland hysa vi den fasta tillförsikten att det under kulturella förbindelser och i politiskt samförstånd med de öfriga nordiska staterna skall stärka Nordens anseende i världen.

Under denna grundade förutsättning är Finlands nyvunna frihet den mest glädjande tilldragelse, som det pröfvade Sverige erfarit sedan flera århundraden.

Ännu är det tid

att prenumerera på

IDUN 1918.

Okynnesgiftet.

Af GUSTAF ULLMAN.

JUST NÄR RUNE HAMMARBERG KOM hem från sin stora utländska resa, höll det på att ske. Det, som han kallade okynnesgiftet mellan hans unga syssling, Anna-Greta och kyrkoherden i det pastorat, där hennes fädernehem, Rosgården, var beläget. —

Ehuru de kunde räkna så pass nära frändskap, — Runes mor och Anna-Greta voro ju kusiner — hade Rune redan tidigt blifvit på ett alldeles särskildt sätt främling för familjen på Rosgården. Där härskade en anda, som verkligen var "de glada Hammarbergarne" på sätesgården Stenedal synnerligen främmande. Fru Gabriella Wolffer på Rosgården hade fört den med sig i boet. Hennes godlynte, litet, nej, inte så litet bekväme och oföretagsamme make hade från början skenbart helt och hållet underkastat sig. — Dock, innan han alldeles gifvit tappt och afsvurit världen, hade inom fyra väggar utspelats nog så skarpa strider makarna emellan. Ur hvilka städse fru Gabriella utgick såsom den segrande. Stackars patron Wolffer tordes snart inte röra hvarken kortlappar eller flickor, fick inte jaga eller ens rida en tur på söndag eller helgdag — bara äta och dricka. Ja, äfven dricka, — ty maskerad nykterhet betraktades som kätteri af den högkyrkligt andliga krets, som frun — och omsider äfven patron — tillhörde.

Så blef den alltmer däste och rödbrusige Wolffer allt mindre och mindre "herre i sitt hus." — Och den färla, som lyckats kuscha den mognade mannen, lärde helt naturligt från begynnelsen deras barnskara den blinda, absoluta lydnadens för slappa naturer lätta, för stolta och starka så svåra konst. — Nu ville det sig så väl, att barnen på Rosgården, nära dussinet fullt, så godt som alla ärft faderns fogliga, ja, säfliga lynne, — åtminstone skenbart. Hos några få af dem gömdes dock under den släta ytan en viss seg, uthållig motståndskraft. Inte stegrande trots. Men sluten, afvaktande, så att säga hopbiten envishet, — det var väl ett slänk af moderns starka, hänsynslösa vilja. — — — Underligt kunde det te sig att denna vilja så helt, så slafviskt böjde sig under en annan, därför att denna andra representerade det heliga prästeståndet. I fru Gabriella hade ortens prästerskap alltid haft ett mäktigt stöd, en betydande kraft, oförbehållsamt ställd till deras förfogande. Hennes make var ju den störste jordägaren i häradet, — jämte Sven Hammarberg på Stenedal. Denne glade och äkta gammaldags kärnsunde herre var den ende inom räckhåll, som aldrig böjt sig för fru Gabriellas maktspråk — hur chevaleriskt förbindligt han än brukade böja sig till bugning för den styfva fränkan. Just denna hans småleende, men höfviska artighet i det yttre uppträdandet, denna smittsamma, muntra, men goda ton, hvilkens tjuskraft inte ens hon kunde undgå att i hemlighet erkänna — just den kom fru Gabriella att hålla sig och de sina så mycket som möjligt på afstånd från kära släkten på Stenedal. — Hon såg ju blott alltför väl, att patron Svens båda afkomlingar, Rune och Stafva, sorgligt påfallande liknade fadern. — Ja, hvad sonen, Rune beträffade, visade han tidigt, att de världsliga, ofromma anlagen där skulle slå ut i än mer otuktad blomning. Snart nog var han en visa i trakten, — en ganska oskyldig visa egentligen, fast den klingade fasligt styggt i fru Gabriellas öron. Det var en visa om upptåg af alla möjliga slag, från pojkårens fågeljakt och äggplundring, nattliga utflykter till lands och vatten, galna puts och påhitt, till ynglingaålderns slagsmålsbravader, baltriumfer, svärmerier och snedsprång. Fru Wolffer spådde också ett högst bedröfligt slut på visan:

— "Ja, stackars Hammarbergs, de få nog gråta för Runes skull, om inte förr, så när Herrens hand drabbar honom och det kan ske hvilken stund som helst! — Fru Wolffer hade en viss benägenhet att hota alla oliktänkande med ond bråd död. — Det var inte fritt, att hon inte med en slags kuslig belåtenhet en vacker dag mottog budskapet, att patron Sven dödt af hjärtslag midt under

---

För det hungrande Finland.

AUDITORIUMMÖTET I STOCKHOLM för det hungrande Finland den 17 december 1917 uppdrog åt fyra af talarne, riksarkivarien Sam. Clason, professor Knut Kjellberg, kyrkoherde Ernst Klefbeck och borgmästare Carl Lindhagen att öfverlämna mötets resolution till statsministern och i öfrigt söka föra den af mötet framburna saken vidare. Statsministerns svar till kommitterade, som i sin helhet meddelats i pressen, innehöll bland annat, att därest enskilda skulle finna sig kunna af sina egna tillgångar på lifsmedel göra insamling för att sända till Finland, han för sin del funne det själffallet, att i sådana fall licens borde gifvas. Kommitterade ha senare med sig adjungerat docenten Gösta Bagge, författaren Ernst Didring, fil. d:r John Landquist, bankdirektör O. Rydbeck och direktör Gustaf Åkerlindh samt bildat Svenska nödhjälpskommittén för Finland.

Kommitterade ha fattat sitt uppdrag vara att i förhoppning om skandinavisk samverkan dels följa den finländska lifsmedelsfrågans utveckling och hålla den svenska allmänheten underrättad därom, dels insamla penningar för inköp af lifsmedel från de skandinaviska staterna och i utlandet till Finland samt dels, i den mån sådant lämpligen kan ske, insamla lifsmedel i Sverige för samma ändamål.

På grund af de särskilda svårigheter, som möta att omedelbart igångsätta insamling af lifsförnödenheter in natura, har kommittén ansett sig tillsvidare böra stanna vid en penninginsamling i syfte att stödja arbetet på Finlands förseende med lifsmedel. Kommittén får sålunda härmed rikta en varm maning till svenskarne att lämna penningbidrag till hjälp för inköp af lifsmedel till det hungrande Finland.

Sådana bidrag kunna antingen sändas direkt till Svenska nödhjälpskommittén för Finland, Norrlandsgatan 17, Stockholm N. eller tecknas på listor, som komma att tillsändas bland annat samtliga bankkontor i riket. Enskilda personer, som önska deltaga i insamlingsarbetet, torde hänvända sig till kommittén under ofvanstående adress, Rikstel. 68 32, Allm. tel. 155 33. Samtliga listor skola återsändas till kommittén senast den 31 innevarande januari månad.

Stockholm i januari 1918.

KOMMITTERADE.

Sänd Edra Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbeltyger, Kuddar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos **A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker LUND.**

Pröfva Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Signe Bergman.

Tora Hwass.

Gerda Tirén.

Ella Leijonancker.

Elisabeth Ling-Lander.

LEDAREPLATSEN INOM LANDSFÖRENINGEN för Kvinnans politiska rösträtt har sedan i somras stått obesatt, fröken Signe Bergman som sedan 1914 med all heder intagit denna, ingaf då sin afskedsansökan. På det i dagarna afslutade centralstyrelsemötet har föreningens förutvarande vice ordförande doktor Karolina Widerström åtagit sig det ingalunda lätta värfvet att leda L. K. P. R:s öden. Som ett erkännande af fröken Bergmans nitiska, oförtrutna arbete för de svenska kvinnornas medborgarrätt har hon i dessa dagar valts till ständig medlem af L. K. P. R. Medlemmar af föreningen, samlade från hela landet, öfverlämnade till fröken Bergman en hedersgåfva, åstadkommen genom insamling. En enkel fest med ett kvickt och lifligt gifvet rösträttsspex af Gulli Petrini bidrog till att tolka de svenska rösträttskvinnornas känslor af tacksamhet och beundran för Signe Bergman. Skada bara, att hon frivilligt öfvergaf striden just nu, när segern efter allt att döma närmar sig. Vid kommande riksdag väntas en kunglig proposition om kvinnorösträtten och rundt om oss i världen blir den säkert och snabbt en verklighet. Sverige står ensamt bland de nordiska länderna, England, Holland, staten New York i Amerika och flera andra ha på senare tid infört denna reform.

Man hade tänkt sig, att Signe Bergman skulle räknas bland ledarna den dag, då Sveriges namn skall inskrifvas bland de länder, där kvinnorna ha full medborgarrätt. Men den långa, sega kampen blef henne för mycket. Sedan 1907 då man finner Signe Bergman som sekreterare i Landsföreningens verkställande utskott, har hon legat i selen oafbrutet. Hon har hört till dem, som helt uppoffrat sitt privatlif för att tjäna den stora saken. Ty den hade för henne blifvit betydelsefullare än allt annat. Hennes organisationsförmåga och stora klokhet blefvo också oumbärliga egenskaper i den svenska rösträttsrörelsen, och för den internationella har hon sedan långt tillbaka tagits i anspråk. Vid Londonkongressen 1913 blef Signe Bergman vald till den internationella rösträttsalliansens tredje sekreterare, samma år till dess andra skattmästare. Till sin borgerliga gärning är Signe Bergman bankkassör i en af de stora stockholmsbankerna, en syssla, som mera sällan anförtros åt en kvinna.

Anna Möcklin.

Elisabeth Peterson.

Hildur Peterson.

*

ett hejdundrande jaktkalas. — "Där ser man!" — sade hon, och hela den skräckslagna familjen tyckte sig därvid se afgrunden öppnad. — — —

När Anna-Greta, näst äldsta dottern, var giftasvuxen, hade pastoratet just fått en ny kyrkoherde, en trettioårs man, kraftig, myndig och obestridligen aktningsbjudande genom både inre och yttre gåfvor. Hans Hertman var ogift. Hade fru Gabriella varit änka, skulle hon utan tvekan gift om sig med kyrkoherden, — om han varit så nådig och friat. Nu blef det lilla Anna-Greta, som utsågs till kyrkoherdefru — af sin mor och af Hans Hertman. — Hon var verkligen åtråvärd; slank, guldblond, med rena, fasta drag, och det där blida, lugna i väsendet, som tycktes öppet spegla guds blå himmel. Kyrkoherde Hertman, ståtlig och självmedveten, kunde knappast tänka sig en lämpligare ledsagerska för lifvet, — och än mindre någon lämpligare herre och man åt det vackra, rika barnet än just han själf. — Och en alla hinder nedbrytande vilja besatt han. — Patron Wolffer var från början besegrad, — i sängkammaren. — Men, — med Anna-Greta gick det inte så lättvindigt som man hade skäl och rätt att antaga. Först skrämd — och det uraktläts intet för att skrämma henne till lydnad, — greps hon omsider af afsky, het och okuflig vedervilja mot den våldsamt påträngande friaren. Ihärdigt vägrade hon att bli hans. Stilla uthärdade hon lock och pock. Och som sagt, inga medel lämnades oförsökta. Det började rent af gå rykten om misshandel, svält och mörk arrest, som skulle öfvertyga Anna-Greta Wolffer om lyckan och plikten att bli fru Hertman. — Och, hur det var, fick änkefru Hammarberg på Stenedal slutligen en biljett från flickan, en sann böneskrift, hvari den plågade anropade tanten om hjälp. Men ack, hvad kunde den goda frun väl mäkta — eller ens våga bjuda till — emot sådana väldigheter som fru Gabriella och en giftaslysten kyrkoherde. —

Så stod saken, när den nye patronen på Stenedal, Rune Hammarberg, kom hem från sin årslånga, utländska resa. — —

— "Jaså" — sade Rune — "de hålla på och kväfva Anna-Greta i prästens säng! Det går inte an. Jag har alltid varit smått förälskad i flickorna Wolffer, särskildt i Anna-Greta. Jag skall minsann göra henne till patronfru på Stenedal. Om hon vill hålla till godo." — .

— "Om hon vill!" — suckade hans mor: — "Kära Rune, hvad har väl det att betyda?" —

— "Hur. Hon är myndig nu i draget. Och farbror Wolffer, men inte tant Gabriella, är hennes giftoman." — — —

Han hade blifvit en grann ung karl, Rune, slyngelfasonerna hade han vuxit ur, och sin präktiga jordiska ställning bar han liksom sin nordiskt vackra mandom med älskvärd smak. Det var inte lätt att motstå "de glada Hammarbergarna", allraminst denne siste, när han kom som en vänlig ung prins och räckte sin fina, starka hand. — —

Själfva fru Gabriella blef helt enkelt förbryllad. Det var så fantastiskt oväntadt och liksom på en gång fräckt och gentilt, när Rune bad att få göra Anna-Greta till sin fru och härskarinna på sätesgården Stenedal! — Och så fick nu för en gångs skull äfven patron Wolffer ett litet ord med i laget, i det han varsamt undrade, om det var rätt och kristligt att försmå en stor timlig förmån, när den ärligen erbjöds såsom en gåfva af Gud? — — Man beslöt att låta den tilltänkta afgöra saken själf: — "Ville hon ha den ogudaktige Rune?" — Och fru Gabriella utmålade för dottern denna möjlighet såsom ett det rysligaste straff för hennes hårdnackade vägran att bli kyrkoherdens maka. Skenbart undergifven tog hon straffet.

— "Jag kanske kan hjälpa honom att bättra sig, mor!" — sade Anna-Greta, och med hjärtat fullt af renaste tacksamhet blef hon Runes. — — — Förlofningen på Rosgården väckte stor och delvis ogillande uppmärksamhet vida omkring i trakten. Den värde kyrkoherden kunde icke bemantla sin bittra besvikenhet. Det kom till en — öfvergående — brytning mellan honom och fru Gabriella. Och för hvem som ville höra det, förkunnade han: — "Det är ett okynnesgifte, och kommer att bringa olycka". —

Men Rune förklarade öppet och gladt: — "Jag har förhindrat ett okynnesgifte, och blifvit så lycklig att jag aldrig trott det möjligt!" — Och det blef han, och Anna-Greta med.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Den kända svenska pianisten fröken Tora Hwass har i dagarna aflidit i Stockholm i en ålder af 56 år efter ett långvarigt och svårt kräftlidande. Det är nu många år sedan fröken Hwass var en lika verksam som uppskattad kraft i vårt musiklif som pianist och musiklärarinna. Hennes stora begåfning, hennes gedigna kunskaper ha kommit till sin rätt inom större förhållanden än våra svenska. År 1901 blef fröken Hwass professor i piano vid konservatoriet i Hampstead och har sedan den tiden endast vid ett par tillfällen uppträdt i Sverige. Men i England var hennes konst högt skattad, och i Æolian Hall i London, där världens förnämsta artister låta höra sig, var Tora Hwass en ofta och gärna sedd företeelse. Den svenska pianisten hade särskildt ägnat sig åt tolkandet af Bach, Beethoven och Chopin; hon har också verkat mycket för att göra Emil Sjögrens personliga konst känd utomlands.

Fröken Hwass fick sin första utbildning för J. A. Josephson i Uppsala, kom sedan till Musikaliska akademien och idkade vidare studier för Hilda Thegerström, Neruda och för Breitner i Paris. Vid de trio-soaréer, som Tora Hwass på 1890-talet anordnade i Stockholm kunde hon ofta påräkna Nerudas medverkan för violoncellstämman. Sedermera i London konserterade hon tillsammans med Nerudas berömda syster, Lady Hallé.

*

Fru Gerda Tirén, som i dagarna fyllt 60 år, har högtidlighållit dagen med att vara insnöad i sin villa Tirsta i Roslagen, hvilket föga torde öfverensstämma med fru Tiréns rörliga och verksamma temperament. Men inom kort får Stockholm förnya bekantskapen med fru Tiréns konstnärsskap. I början af februari kommer en utställning att anordnas af fru Tirén och hennes målande barn, sonen Nils, som gjort sig känd som djurmålare, och dottern Stina, som ägnat sig åt landskap och genre. För fru Tiréns del blir utställningen retrospektiv. Hennes konstnärsbana har följt vissa linjer, från genremåleriet på 1880-talet till illustrerandets svåra och stundom föga tacksamma konst och därpå under de sista åren tillbaka till måleriet igen. I denna sista period har fru Tirén mest sysslat med akvarell, målat genre, porträtt, blommor. Egentligen är det första gången konstnärinnan framträder för allmänheten med en samling af sina arbeten. Enstaka tafior har hon förut utställt, bland annat på Salongen 1885. Att det porträtt vi reproducera också blifvit retrospektivt beror helt och hållet på snön, som innesluter fru Tirén som i en mur. Iduns läsare minnas säkert konstnärinnans teckningar, som ofta förekommit i våra spalter och önska henne fortsatt glad dådkraft äfven sedan de 60 åren passerats.

*

Femtio år fyllde den 10 januari den framstående ciselören fröken Anna Möcklin. Född i Örebro genomgick hon som ung Tekniska skolan i Stockholm och studerade sedan i Hamburg. I Paris har fröken Möcklin sedermera fulländat sina studier i såväl ciselering som modellering. De förnämligare ciselerade arbeten, som en tid utgingo från Hallbergs och under de sista 12 åren från Anderssons juvelerarefirmor, ha fullbordats på fröken Möcklins atelier.

*

Att tre syskon af samma familj deltaga i krigets sjukvård torde kunna anses som enastående. Två systrar till den nyligen i Paris aflidna fru Holmgren, som tagit verksam del i den franska krigssjukvården och hvars porträtt då förekom i Idun, nämligen gymnastikdirektörerna Elisabeth Peterson i Berlin och Hildur Peterson i Wiesbaden ställde sig omedelbart vid krigets början till den tyska sjukvårdens förfogande. De ha hvar i sin stad sina egna institut, hvilka stå på höjden af hvad svensk sjukgymnastik framvisat i utlandet. Sin praktik ha de dock under kriget hufvudsakligen lämnat för att kunna ägna sig åt behandlingen af de sårade vid lasaretten.

*

Gymnastikdirektören fröken Ella Leijonancker har af missionsstyrelsen antagits i dess tjänst för arbete i Kina och kommer snart att afresa till Kina, dit som bekant vår första svenska kvinnomissionär, fröken Ruth Nathorst nyligen begifvit sig.

Fröken L. är född 1886 och dotter till f. öfverstelöjtnanten vid Hallands regemente Carl Leijonancker och hans maka, född Lilliehöök. Efter slutade studier vid Skara högre flickskola har hon genomgått gymnastiska centralinstitutet, där hon aflade gymnastikdirektörsexamen 1908. Efter ett års tjänstgöring som lärare vid Southport Physical Training College i England har hon sedan 1910 varit gymnastiklärarinna vid elementarskolan för flickor i Kalmar samt folkskollärarinneseminariet därstädes.

*

Fru Elisabeth Ling-Lander, som nyligen lämnat ledningen af Arvika tidning, har att se tillbaka på en trettiofemårig verksamhet i publicitetens tjänst. Hennes numera aflidne man, redaktör J. M. Lander, startade tidningen 1883 och hans duktiga fru stod troget vid hans sida som hans medarbetare. Så småningom, då företaget växte, grundades två tidningar till, Svenska Lantmannabladet och Fryksdalens tidning, den senare af fru Lander efter makens död. Mycket socialt intresserad har hon varit verksam inom sin ort i olika filantropiska och andra uppgifter. "Men framför allt", skrifver fru Ling-Lander i ett bref till Idun, "har jag sökt fostra mina båda barn till rättänkande och dugande samhällsmedlemmar och ägnat vårt kära hem mina bästa tankar och krafter." — Så talar en sann kvinna.

Tre dikter.

Af ERIK LINDORM.

Budbärerskan.

DITT HUFVUD ÄR SÅ heligt skönt
att jag väl må tillbedja.
Kring smal och blygtböjd nacke slår
ditt lena, underbara hår
en ljus och trofast kedja.

Och din gestalt mig mäktigt rör
i grofva arbetsdräkten.
Du dotter af gudomlig börd,
hur blef till jordens smuts du förd,
till våra plågohäkten?

På våra pannor stå de brott,
som här vi måste sona.
Men du som intet ondt har gjort,
hur slapp du genom lifvets port
med redan vunnen krona?

Du föddes för att säga oss:
I ären gudars like!
Du såg på mig i tiggarvrån...
Ur paltor steg en gudason
att kämpa för sitt rike.

Efter långvarig torka.

Man knogar och stretar i lifvet sig fram.
Man grånar i årens och dagarnas damm.
Man vissnar, och blicken blir slö och kort
och allt är så glanslöst och stickande torrt.

Då plötsligt i kvalmet ett moln tar form,
laddadt med ångest och blixtar och storm.
Man står där med ens i strömmande gråt.
"Jag torkat och tvinat, o lif, förlåt!"

Det är som ett under, man vet icke hur
du kom och du föll, förfriskande skur.
Man står blott med droppande ögonfrans
och glädes åt allt i sin nytvagna glans.

Moder och son.

I yrseln jag hörde dig klagande tigga
att jag bredvid dig skulle ligga.
Känner du ej igen mig, mor?
Har du glömt att jag blifvit stor?

Är jag alltjämt för dig den lilla,
som vid din bröstvårta lät sig stilla,
som drack under hårda bett af din kropp,
ett biflöde till ditt blodomlopp?

Sedan kommo de första stegen.
Jag gled ur ditt knä och blef min egen.
Nu står jag vid sängen som stora karln
och hör hur du yrar om ditt barn.

Fast skäggstubbig kind jag lagt mot din panna
vilja ej dina läppar stanna.
De bedja, de hviska mitt gossenamn
och armarna öppna sig matt till famn.

Jag gör mig så liten och kryper intill dig.
Jag kelande hviskar allt godt som jag vill dig.
Men, mamma, ligger jag ej för tungt?
Du svarar ej, andas blott tryggt och lugnt.

En vädjan till Sveriges landthem.

DET RÅDER BRIST I HELA LANDET, men svårast i de stora städerna. Låt oss landtbor därför hjälpa med hvad vi kunna. På landet är det lättare att skaffa lifsmedel, vi stå jorden så nära. Inte är det så svårt för oss att få potatis, rotsaker, mjölk m. m. Nog finns det säkert många hem, som kunna afvara något. Men att nu skicka bort mat blir ej af och är kanske ej heller så lätt. Tag i stället ett vinterbarn och gif det värme och mat, men gör det snart, för det behöfs så väl. Vi behöfva inte vänta på några utredningar eller kommissioner, vi veta alla, att nöden är stor, att det finns många fattiga mödrar, för hvilka det vore en stor lättnad och hjälp, om åtminstone ett af hennes barn nu under några månader framåt finge vara på landet. Säkert skola diakonissorna gärna ge anvisning på de barn, där hjälpen bäst behöfves, där det finns barn — under skolåldern — som hungra och frysa.

Det talas nu för tiden så mycket om mobilisering, vore icke detta en mobilisering så god som en ann', en mobilisering, som skulle vara till glädje för alla parter. Vid mobilisering gäller det att handla snabbt, låt oss äfven göra så — om vi beräkna för mycket och fundera för länge, låta vi många dyrbara dar gå, då vi skulle kunnat bringa hjälp och lindring i något fattigt hem. Barnen äro Sveriges framtid, låt oss så långt vi kunna rädda dem från undernäring och nöd, att de skola växa sig starka och goda!

LANDTFRU.

Paula Lizell. –:–

Tjugufem år i den dramatiska sångens tjänst.

Fru Paula Lizell som prinsessan i Ivar Hallströms opera "Per Svinaherde".

MED INNEVARANDE ÅRS BORJAN AFslöt fru Paula Lizell, den kända operasångerskan, sin sceniska skola här i hufvudstaden och bosatte sig på landet. Det var samtidigt 25 år sedan hon debuterade på Kgl. Operan, hvarest hon länge intog en framskjuten plats genom sin betydande dramatiska och vokala talang. På Iduns uppmaning att berätta något om hennes konstnärliga verksamhet satte jag mig därför en vacker vinterdag på tåget, som förde mig till västra Uppland, där jag efter en dryg timmes färd steg af vid Bålsta järnvägsstation. Efter öfverenskommelse med fru Lizell mötte här hennes arrendator med häst och släde, och inom kort var jag på väg genom skogen backe upp och backe ned, tills Ekedals snöhöljda tak skymtade mellan träden. Släden svängde nu af genom den allé af mer än hundraåriga ekar, som väl gifvit stället dess namn, och fram genom trädgården till trappan af det i en vacker skogssluttning belägna stället, där gårdens värdinna själf med sin vanliga hurtiga älskvärdhet kom mig till mötes.

Sedan jag afpälsats och framför den öppna spisen i storstugan, där stockelden flammade, alla restriktioner till trots undfägnats med surrogatfritt kaffe, fördes jag upp i öfre våningen, där allt som mötte ögat på en gång erinrade om gammalt släkthem och fint konstintresse. Midt emot ingången mötte mig i salen öfver pianot den stora musikerväggen, där äldre och yngre tiders musikerbilder höllo sin riddare-vakt kring Beethovens dödsmask. Den gamla bukiga ekbyrån, pendylen och släktporträtten gåfvo stämning från far- och morföräldrars dagar, under det oljemålningar, gravyrer och etsningar talade om kontakten med nyare tiders konstlif. Snart sitta vi uppkrupna i den bekvämaste sofan, och efter några inledande preludier öfver min färd och om trakten och dess historia, är samtalet snart i gång om fru Lizells minnen och intryck från de gångna 25 åren.

Och under det vi här sitta och samspråka, fogar sig hvad jag förut kände om fru Lizells konstnärsskap samman med de personliga hågkomster hon gaf, till en nog så vacker helbild af det åt konsten ägnade lif, som fru Lizell lefvat och hvars silfverbröllopsår nu var inne.

— — —

Det var med Mathildas parti i "Wilhelm Tell" som den 19-åriga Paula Frödin den 1 jan. 1893 första gången framträdde för allmänheten och hvarigenom hon genast slog igenom, ej mindre genom stämmans volym och klangskönhet än genom sin ståtliga apparition. Rollen hade på grund af särskilda omständigheter måst instuderas på den knappt tilltagna tiden af fjorton dagar, och endast debutantens järnflit möjliggjorde detta för en så ung sångerska ovanliga kraftprof. På den första debuten följde snart den andra såsom Helena i "Mefistofeles", och utan den eljes obligatoriska tredje debuten erhölls fast engagemang i juli 1893.

De roller som fru Lizell sedan under de 18 åren af fast engagement uppburit, uppgå till omkring ett 70-tal. De i hvilka hon längst torde bli ihågkommen och som också varit henne själf kärast, äro Santuzza i "På Sicilien", Sieglinda i "Valkyrian" och Margareta i "Mefistofeles", hvarjämte hon öfver 100 gånger utfört Tatjanas parti i "Eugen Onegin". Med sin ståtliga figur och sin voluminösa stämma har hon varit en boren Wagnertolkerska, så har ofta sagts; men äfven mera lyriska roller, såsom framför allt Margareta — äfven Zenta i "Holländaren" hör till samma kategori —, har hon utfört på ett mönstergilldt sätt: där har den varma känslan och stämmans klangskönhet särskildt kommit till sin rätt.

Den roll, som bilden här ofvan förvarar, är såsom prinsessan i Hallströms "Per Svinaherde". Den dräkt — en gång fru Schröderheims — som hon där bär, hör till den dyrbara samling, som af Gustaf III en gång skänktes åt operan och som numera endast i sällsynta undantagsfall får tagas i anspråk.

Hennes sista roll var Marta i d'Alberts "Låglandet". Där var det en annan sida i hennes rika konstnärsbegåfning, som särskildt brände sig in i åskådarens minne: den djupa uppfattningen af rollens karaktär och det lidelsefullt dramatiska i framställningen. Fru Lizell hör till de få af den lyriska scenens artister, som helt säkert med framgång skulle kunnat ägna sig åt den rent dramatiska konsten. Hennes äfven för en person i hennes ställning sällsynt stora allmänbildning ha utvecklat hennes anlag i denna riktning. Med 1911 års slut lämnade fru Lizell operan och har sedan som bekant hållit en scenisk skola här i hufvudstaden, där ett stort antal debutanter från senare år åtnjutit hennes af temperamentsfullhet och konstnärlig helgd präglade undervisning.

Fru Paula Lizell.
Civilporträtt.

Och nu slår sig fru Lizell med sin familj — hon är sedan 10 år tillbaka i lyckligt äktenskap förenad med musikläraren och sekreteraren vid Richard Anderssons musikinstitut Sven Lizell — tillsvidare ned på Ekedal, det lilla förtjusande ställe, dit jag fått göra min vinterutflykt. Närmast är det hälsoskäl, som föranleder denna flyttning och skolans upphörande, men fru Lizell har ock, såsom så många andra konstens söndagsbarn, en gammal kärlek till land och landtlif, som nu får tillfredsställas. Här får hon nu syssla med sina kära blommor och på sommarens långa skogspromenader insupa frisk grandoft till ro för plågade nerver. Här får hon vid vinterns stockvedsbrasa ägna sig åt sin heller aldrig slocknande kärlek till bildkonst och litteratur och så på sitt sätt forfarande uppehålla förbindelsen med den värld, däri hon genom sitt konstnärsskap gjort en så vacker och nobel insats.

— — —

Men under det jag af hennes korta meddelanden och mina egna hågkomster fogat samman min bild af hennes konstnärsskap, som jag här återgifvit, hade ögonblicken hastigt glidit undan, och tiden för affärd var inne. Med en varm önskan, att den älskvärda konstnärinnan i landtlifvets ro snart må återvinna hälsa och krafter, sade jag mitt farväl. Och om några ögonblick såg jag i skymningen, där nu snöflingorna började falla, det idylliska hemmet försvinna bortom de snöklädda granarna. —E—

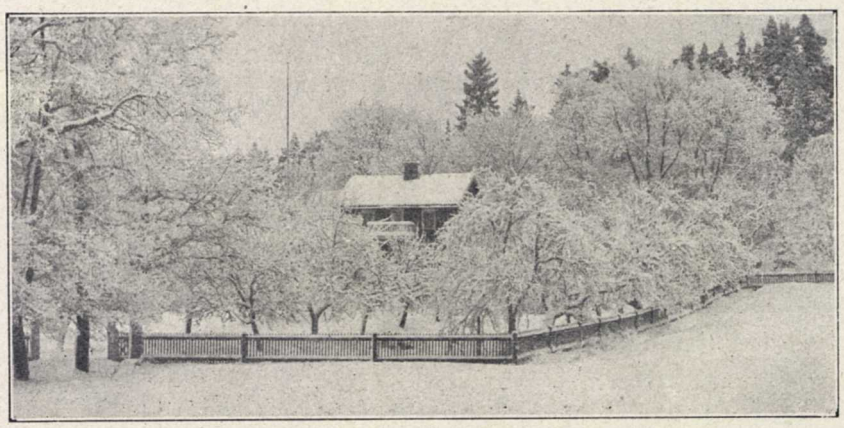

Ekedal.

Lifvets mosaik. Af Fredrik Vetterlund.

Till — —

KÄRE VÄN!

Få människor vet jag, hvilka som du kunna konsten att naturligt hänsynsfullt lyssna till, hvad en annan har på hjärtat. Du skrifver böcker, men den naiva författarsjukan att bara tala om ditt, har du ingalunda.

Dina intressen äro långt vidare än så.

Eljes kan jag berätta i parentes, att jag känner ett par tre skrifvande individer, som ur den synpunkten vore dråpliga i en komedi. De borde införas där, precis som de gå och stå, efter hvarandra. Hvar och en komme att tala, som vore han, hans figurer och hans planer, världens medelpunkt. Sedan skulle de föras tillsamman: alla tre talade då i munnen på hvarandra om sitt, och ingen hade spår till intresse för eller kännedom om kollegernas. Det blefve ett stycke bra Molière eller Holberg.

Som sagdt, jag känner dem alla tre och kunde alltså säga dig deras namn.

Hur långt är ej du från dylikt. Naturligtvis har du intresse för det du gör och du kan tala om det, men lika ifrigt kan du fördjupa dig i många andras och i verkligheten själf. Det sista afundas jag dig nästan. Och med den förfinade sympati, som själf väcker medkänslan, lyssnar du till det lågmälda, intima, som kommer rakt ur hjärtat och som endast framlockas på detta sätt — och ur besläktad själsvärme. Sådan själsvärme alstras annars vanligen bara i ungdomen.

Det tycks mig därför nästan underligt, att vi träffats åtskilligt senare i lifvet.

På sätt och vis ligger det vemod i detta. Ty hur vi än kunna lyssna till hvarandra, aldrig skola vi förmå att ställa vårt förgångna lefvande för den andres hjärta. Vi kunna meddela hvarandra af vårt väsende — den enes minnesvärld skall dock aldrig i denna tidsexistens öppna sig för den andre som ett lefvande panorama med dagg, stämning och kolorit. Hvad vi rönt starkt, ljufligt eller pinsamt under åtskilliga årtionden, det är redan ojämförligt för mångahanda för att en tiotusendel däraf intimt kunde öfverföras på den andre. Vi ha kommit från skilda håll och ha ingenting gemensamt från de rätta åren.

Att vara nya för hvarandra och så söka ge så mycket vi kunna, det är dock äfven en känsla. Men just i ditt sällskap faller det af sig själft att se, hvilket styckverk ens lefnad småningom blir i förhållandet till omvärlden och dess tusen olika ansikten, från förgrundsfigurerna som växla och röra sig och bli andra, och genom alla plan ned till staffaget.

Ja, vårt lif ter sig som en nyckfull mosaik af öden och människor. Och är det ej särskildt underligt att tänka sig, huru människor och öden, som för oss själfva haft innerlig betydelse, stundom sinsemellan inte ägt ringaste samband utan varit som tillhörde de alldeles olika lif.

Vi växa upp i barndomshemmet med våra närmaste, och som lefvande människor, sedermera kanske som kära skuggor, följa de oss på vägen. Barndomens och den första ungdomens vänner, de oförgätliga, komma till och allt det som själen med ett slags genialitet tillägnar sig i detta sammanhang och för alltid omspinner med känslovärde och lyrik. Det blir en värld för sig, afskild från det senare lifvet och med ett visst gemensamt morgonsken öfver minnet.

Och dock, äfven här skall du, om du blickar tillbaka, erinra dig människoöden, som höra ihop i d i t t medvetande men hvilka eljes hvart och ett för sig var en värld i smått, som intet hade med hvarandra att göra. De kommo från skilda håll, de gingo mot skilda öden — alla ha de känslovärde för dig, men för hvarandra voro de kanske ingenting, kände stundom alls icke till hvarandra. Det ligger en liten skiftning vemod redan i detta.

Hur ökas det icke för tider som följde sedan! Du kommer ut i världen, och världen förbytes. Många nya människor dyka upp inom din synkrets, lifvet själft i dess större eller mindre brokighet, och en mängd nya känslovärden skapas i samband med dessa nya människor och deras och dina egna sträfvanden och intressen.

Men ju mer sålunda allting vidgas, desto mer splittras det ock. Åtskilliga af dessa nya själar kan du få mycket kära — men med din barndoms och din ungdoms kära ha de intet gemensamt. Den vän, hvarmed du nu utbyter hänförelsens ord, vet intet och skall aldrig få veta något om honom, med hvilken du för många, många år sedan gjorde detsamma. Och berättar du om denne, skall du dock ej kunna meddela den nye det intimt individuella, det personligt lefvande hos den förre vännen. Du skall ej kunna ge intrycket af den lefvande "miljön" omkring honom, det som bara fanns för honom och dig.

Och denna lefvande miljö skiftar för hvarje särskildt fall. De bli flera och flera, och ditt lif upplöser sig utåt, då hvarje ny människa däri tager med sig något af din själ.

Och när dina vänner och bekanta småningom börja gå bort, en efter en, då dör också något af dig själf, något som ingen annan kan ge dig igen, ty det fanns endast för er två i världen.

Det af dig, som denne ende så väl visste, det som ni upplefvat så rikt, därom har ingen af de andra en aning.

Och när, i ett helt annat hörn af din tillvaro, en helt annan vän går ifrån dig, då bortskäres med honom en annan alldeles egendomlig och oersättlig värld. Men dessa två hade måhända sinsemellan ingen som helst beröring, och åt din öfverlefvande tredje vän kan du intet ge af rikedomen, hvilken som en rosengård blommade i förhållandet mellan de första och dig.

*

När jag nu häromnatten med dig, som jag senast träffat, gick hem i det frusna vintermånskenet genom de ödsliga gatorna, så påminde jag mig de många af ungdomens nattvandringar, då jag haft andra vänner vid sidan. Nattvandringar, under hvilkas samspråk man märkte med obeskriflig hänförelse, hur perspektiv öppnade sig i själen och hur själen växte och fick vingar. Och som jag nu matt skönjde ditt ansikte, min vän, i månskenet häruppe i det dunkla Thule (hvilket ord är fruset som detta ord Thule?) så hade jag förut sett deras.

Ansiktet var ett annat, och omgifningen ny. Och belysningen öfver hela lifvet var inte densamma.

C. V. A. Strandberg

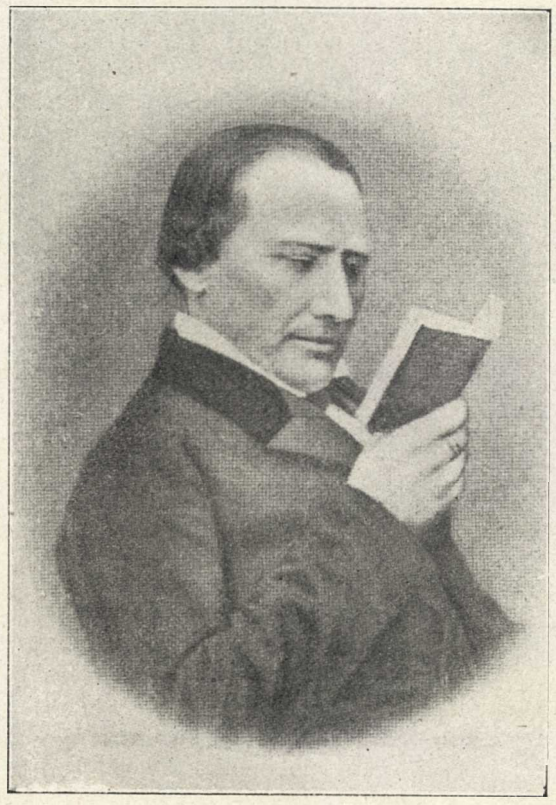

– ett skaldeminne.

HUR OFTA GÖR SIG VÅR ALLMÄNHET BEsvär med att hämta några skatter ur den äldre svenska poesiens guldgrufva eller med andra ord: hur ofta fördjupar den sig i läsningen af den vitterhet, som skapades här hemma mellan 1830 och 1870? En undersökning skulle antagligen ge ett nedslående resultat. Hvarken en Tegnér, en Geijer, en Malmström eller en Talis Qualis ingå i svenskens andliga näring som sig borde. Det är ju gammalt, säger man — ett slagord som ofta får en förhatlig klang, ej minst då det gäller vår verkligt stora poetiska litteratur från förra seklets början och midt.

Om den allmänhet, som utan mycken sans och samling slukar dagens ofta idétunna böcker, anade hvilka djupa tankar och skönhetsvärden, som ligga gömda hos de ofvan anförda diktarne, skulle den förvånas och kanske — bättra sig. Som det nu är behöfs det någon märkesdag i de bortgångne diktarnes lif, hvarigenom deras namn skjutas fram och deras verk omtalas, för att en kort uppmärksamhet skall tillfalla dem.

Just nu ha vi att anteckna ett vittert sekelminne. Det var nämligen den 16 dennes etthundra år sedan C. V. A. Strandberg (Talis Qualis) föddes.

Strandbergs poetiska alstring utgör ett af de renaste och friskaste källsprången i svensk lyrik. På sätt och vis var han Tegnérs arftagare; liksom hos denne går genom all Strandbergs diktning en klar verklighetsuppfattning, en manligt varm känsla och förmåga att måla i träffande bilder — och i hans patriotism fanns också mycket af den Tegnérska elden, ja, äfven af den jäsande harmen inför de nationella felen och bristerna. Men sedan upphöra också jämförelsepunkterna. Ty som skaldepersonlighet står Talis Qualis helt som en man för sig. Hans sång var hans i inbillningens kraft, i känslans pulsslag och i språkets realistiskt sköna resning.

Äfven som tolkare af främmande vitterhet var han en mästare; vi erinra exempelvis om hans öfversättning af Byrons Don Juan. Hans originaldikter utkommo till julen, som vi förut påpekat, i ny, betydligt tillökad upplaga, redigerad af d:r Ruben G:son Berg, och till denna ansluter sig Per Hallströms tidigare utförda lefnadsteckning öfver Talis Qualis, en skaldemonografi, stödd på djupgående forskning och för öfrigt ett af de själfullaste litteraturhistoriska verk vi äga från nyare tid.

Polarvinter i Stockholm.

1. I gatans snöyra. 2. Spårvagnslinjerna rensas. 3. Snön skottas ned i kloakerna. 4. Plogning af gatorna. 5. Bränslekommissionens ved sågas i snö och is. 6. En snökärra pålassas. 7. Polarstämning på Stockholms ström. O. Norberg foto.

Där världsfreden gryr.

1. De rysk-tyska fredsunderhandlingarna i Brest-Litovsk. Prins Leopold af Bayern undertecknar kontrakt om vapenstillestånd. 2. Bulgariens ombud öfverste Gautschew, på väg till förhandlingarna. 3. De tyska och ryska fredsdelegerade mötas vid bangården. 4. Deltagarna i den ryska delegationen efter ankomsten: major Brinkman, Joffe, fru Biereno, Kamenneff och Karaschan. -:- -:-

En Meissensamling till Sverige.

MIDT UNDER KRIGSTIDEN HAR FRÅN Tyskland till Sverige förts en dyrbar last: Tysklands största privatsamling af gammalt Meissenporslin, nämligen den v. Schweingelska. Samlingen, som varit utställd i Borgarsalen å Kulturhistoriska museet i Lund, omfattar 175 pjeser tillsammans värderade till 300,000 kr.

De flesta föremålen äro af konstnären Kändlers hand, en del också utförda af Johann Friedrich Eberlein och Johann Gottlieb Edher efter Kändlers modeller.

Enligt somliga forskare skulle egentligen uppfinnaren af porslinet vara Ehrenfried Walter von Tschirnhaus, död 1708. Dennes glasartade försöksporslin finns representeradt i den Schweingelska samlingen med några föremål, somliga med inlagda förgyllningar.

Den första porslinsfabriken, Albrechtsburg vid Meissen, grundlades 1710 af Johann Friedrich Böttger. Af Böttgers röda försöksgods från 1706—1708 finnas också pjäser, däribland ett Kejsar Vitellus-hufvud, samt

Kändlers skulpturer 1741—56.

ordentligt väl modellerade händer, samt några större djurskulpturer, bl. a. ett par frappant naturtrogna hundar, som forskande sitta och titta på hvarandra, undrande, om de skola blifva vänner. Här ser man också ett par scener ur den till ett 30-tal pjäser uppgående Dianas jakt samt Apollo och, sist men icke minst, sockelstycket till Kändlers storartade grupp Parnassen med en af de tillhörande figurerna, nämligen Melpomene.

Sannolikt efter Eberleinmodeller äro några symboliska Puttogrupper, såsom Bildhuggarkonsten, Skådespelarkonsten och Astronomien.

Hela denna del af samlingen är präglad af plastisk ro och harmoni. Men i de återstående pjäserna se vi rokokons hela koketteri, brutna veck, lekfulla rörelser och leende ansikten.

Detta är 1760- och 1770-talen, då Kändler var förste modellör på Meissenfabriken och andre modellören var en fransman, Michel Viktor Acier. Här äro lekande täcka liebesgrupper, muntra musikanter, herdar och herdinnor, alla åter-

Puttogrupp af Eberleinmodell.

Proserpinas bortröfvande.

Böttgers sannolikt största arbete i rödgods, en hög vas, utsmyckåd med medaljonger.

Af Meissens äldsta skulpturer, 1720—1735, finns den bekante Hofnarren Fröhlich, Turk, Tiggerska m. fl. och därefter, från Kändlers glansperiod, bl. a. de tre elementen Jord, Vatten och Luft. Tyvärr saknas Elden. Dessa skulpturer visa en underbar finhet i färg och form. Graciösa, lugnt harmoniska linjer, en mjukt böjd arm, en elegant handrörelse, allt väcker förtjusning såväl hos kännaren som hos amatören — man kan inte undgå att fängslas af så mycken plastisk skönhet.

En liten grupp bland dessa arbeten, Bacchus och Silenus, är med de allra vackraste i samlingen, och utsökt täcka äro också ett par Liebesgrupper — kavaljeren, som bjuder sitt hjärtas dam en pris snus — den tidens artighetsbevis! — och damen, som i gengäld för sin chokladkopp till sin kärastes läppar.

Länge kunde man dröja vid denna afdelning. En liten sachsisk prinsessa småler förnämt, en naken nymf böjer i smidigt behag sina rosiga lemmar, Fiskargossen och Fiskarflickan stå midt emot hvarandra med sina nät och fiskar.

Om en efter Kändlers modell utförd afgjutning från 1796 af hans Bacchusgrupp skulle man kanske kunna säga att den visar en viss råhet i uppfattningen, en något märkbar brist i detalj. Så mycket vackrare äro de båda statyetterna Pallas Athene och Paris, båda på hvita socklar öfversållade med minutiöst väl utförda, fint kolorerade blommor och blad. Bland dessa några större pjäser finns också den charmanta Säckpipblåsaren, som är värd en liten förmögenhet ensamt för sina utom-

Sjungande kines.

gifna med lif och rörelser och kokett grace. Här är t. ex. den härliga Proserpinas bortröfvande, där små blomstergirlanger i de härligaste färger teckna sig mot de smidiga kropparnas rosiga hull.

En liten tekanna af det första blå porslinet tilldrager sig uppmärksamheten, likaså en del i Breslau hemdekoreradt Meissenporslin, däribland två tallrikar, målade af Buttengruber.

Slutligen bör omnämnas en af Kändler på 1760-talet utförd spegel med fristående ljusstake samt samlingens dyrbaraste föremål, en stor vas, signerad Augustus Rex från 1720-talet af Herold, en utomordentligt vacker pjäs i finaste guldarbete mot blågrön botten.

Alltför vidlyftigt skulle det bli att här vidare gå i detalj. Denna artikels syfte är endast att lämna en öfverblick af den charmanta samlingen, hvars make med säkerhet aldrig förut skådats i vårt land.

O. V. B.

En bok om krigets förbannelse.

I SISTA BERÄTTELSEN I DEN BOK MARIKA Stjernstedt sändt ut om kriget, låter hon en gammal ryss berätta en händelse från Krimkriget, 1855, hvilken han slutar med ungefär dessa ord: Inom mig kände jag redan då att jag hatade och förbannade kriget. Jag förstod inte att min far kunde tala därom på det gamla sättet — min gode, ärbare fader, det var som om jag ertappat honom med en vanhederlig handling. Och det förefaller mig nu, då alla de gamla äro borta och jag väl själf inte har så långt igen, att den bittraste förebråelse jag i dag kan rikta mot mig själf är den, att jag icke nog hängaf mina lefnadsår åt kampen mot den mänsklighetens omätliga sorgekälla och ohyggliga villfarelse som kriget är.

Detta, hvarje tänkande människas plikt att kämpa mot krigets förbannelse, är i få ord förklaringen till hela denna bok. Visst är den mättad af kvalfullhet och fasa och af den bittraste sorg inför den fait accompli kriget är, men förf. har ändå icke dessa eruptiva utbrott af hat och flammande vrede, som Anna Lenah Elgström fascinerar med. Men hon har i sin hand skålen, som är fylld af bitterhetens tårar, "en tillblandad dryck, sannerligen, alla ogudaktiga på jorden måste dricka dess drägg i botten." Och fast man icke kan säga att Marika Stjernstedt i gammaltestamentlig stil ropar om hämnd och förbannelse öfver de jordens barn, som åsamkat mänskligheten detta sista krigs blodsoffer, så talar dock ur alla berättelserna i hennes senaste bok en stark vädjan, en brinnande bön till alla dem, som icke ännu sålt sin själ för krigsvinstens grynvälling, att stanna och besinna hvad det är som verkligen sker ute i världen, att med sin personlighet sälla sig till den skara, som ännu är alldeles för liten för att göra sin röst hörd genom krigslarmet. Det är detta Marika Stjernstedt vill och kan hon endast vinna några få till — sannerligen, då är denna bok icke skrifven förgäfves.

Det slår läsaren att hon skrifver så rakt på sak denna gång. Det finns ingen förkonstling och ingen pretention öfver hennes stil. Hon berättar enkelt och med en viss stram självbehärskning om de lifsöden hon drar fram ur krigets natt. Den första berättelsen, som äfven gett boken dess titel "En officershistoria", är ju gifvetvis tyngdpunkten i samlingen. Den är gifven med intuitiv klarhet och god psykologi. Marika Stjernstedt har med hvarje tanke i sin själ uppgått i lösningen af detta — man frestas säga — vanliga problem ur kriget, som karaktäriseras af en ung löjtnants första elddop, hans 3 dagars permission och sista sammanträffande med sin familj i Wien, samt slutligen den andra drabbningen, där han faller för en kula sen han först obevekligt ställts inför nödvändigheten att kommendera det "gif eld", som skall föra ett 20-tal serber — gubbar, invalider och barn — ut ur tillvaron, därför att de lydt samma drift att försvara sig, som kommit fienden att anfalla. Den unge löjtnanten börjar grubbla öfver det rättsvidriga i detta, han reagerar mot det, försöker bli fri från det, begår ett våldtäktsbrott under tiden och slutar med att förskansa sig bakom sin plikt som officer, att lyda order — — och ändå kan han icke förkväfva den röst i hans inre som säger honom, att det är den blodigaste och mest upprörande oförrätt och synd, som skulle begås med denna arkebusering. Han slipper begå den — byn får undsättning och själf faller han i den drabbning som då uppstår — men själskrisen hos den unge mannen, djup, men ändå så underligt begränsad, därför att det dock är en så vanlig människa, som lider den, har Marika Stjernstedt fått fram med utomordentlig pregnans. Ingen öfverdrift, inga öfverord. Saken gäller bara en

Nymf och blomsterförsäljerska (1745—56).

hederlig ung officer, som aldrig kan tänkas lösa den konflikt som pliktkollisionen försatt honom i annat än i kompromissens tecken.

Man erinrar sig ovillkorligen härvid en snarlik skildring, som dock i genialisk intensitet vida öfvergår denna — jag tänker på Strindbergs oöfverträffade historia från 1870 års krig, "Samvetskval" i Utopier. Där möter man som en brännande eld en rik och manligt stark personlighets sönderbristning inför de fruktansvärda kraf på råhet och omänsklighet, som kriget måste ställa på sina utöfvare, om de skola kunna uthärda. Strindberg har, som bekant, utfört problemet människa — krig till dess yttersta konsekvenser, och det förefaller en, som om det vore för lite att hata de makter, som framtvinga så vidriga förhållanden på Guds sköna jord. Skräcken och den maktlösa vreden inför det öfvergår, drifven till sin spets, ofta till en smygande känsla af paralysering inför det vidunder af brott som kriget symboliserar — härmed vill jag alls icke förneka det som kallas hjältedåd. Men nästan alla hjältedåd synas mot en bakgrund af rödt som droppar, och rinner och förtorkar, för att till slut endast vara som om det aldrig funnits,

Sachsiskt prinsesshufvud.

Marika Stjernstedt: En officershistoria. Albert Bonniers förlag.

aldrig offrats, aldrig betydt det höga, som vi kalla lif och samhällsduglighet.

Det ofrånkomligt grymma i detta människoslaktande kan aldrig framhållas nog starkt och för ofta, och därför lyssnar man tacksmt, om än med beklämmnde ve, då Marika Stjernstedt berättar sin officershistoria, så lågmäldt, men ändå så tydligt att ingenting går förloradt af all den eländighet, som först söndertrasar och sen bara med en kula sopar bort det mänskolif, som en gång var löjtnant Frans Carl von Riedl. Man har efter denna historia kvar ett starkt intryck af hur nyttig denne man kunnat blifva på den anspråkslösa plats i lifvet som han skulle fyllt på sina gods, men hur fullkomligt menings- och värdelös hans död "på ärans fält" i det stora hela blef. En godtycklig tragedi — en bland de mycket för många — och det värsta är att protesterna häremot aldrig tyckas kunna bli hörda och tagna på allvar.

Är det månne just detta, som kommit Marika Stjernstedt att berätta sina krigshistorier så con sordino? De stora skrällarna, de bullrande ljuden, de häftiga ordströmmarna — ha människorna blifvit för vana vid detta för att längre lyssna? Kanske. Det händer ju i alla fall ibland att man hellre lyssnar till en låg röst, än till en stämma, så stark att den slår lock för öronen.

Ett typiskt exempel på just de oändligt gripande tonfall Marika Stjernstedt så ofta har i denna sin senaste bok är det ställe, där hon berättar hvad löjtnant Franz Carl von Riedl såg en gång han återvände till lägret. — — — "Ej en kvist rördes, inte en fågel syntes, allt var tyst, luften tung och stilla; allt lif tycktes förintadt under branden. Men på fältet framför skogen gick en ensam gammal man och sådde: hans rygg var böjd, hans rörelser tunga. Han tycktes Frans Carl plötsligt midt i detta dystra dödslandskap likna en bild af mänsklig långmodighet, trots allt. Han sår, tänkte ynglingen, och denna enkla handling rörde honom på ett sällsamt sätt, som om det inneburit hjältemod..." Att sätta och så i krigstid och krigszon — ja, det är hjältedåd, det är mer, det är ett uttryck för det ovanskliga Hoppet i mänskosjälen. Det är vackert af Marika Stjernstedt att peka på det och visa hur det äfven under den djupaste nöd icke tvekar att ge sig tillkänna, äfven om det blott sker i en, ytligt sedt, naiv handling — den blir dock ändå, i all sin ringhet som en underpant på det eviga goda, som lifvet skänker människorna.

Utom "En officershistoria" innehåller författarinnans bok fem kortare berättelser, som hvar för sig skildrar sorgligt sanna och enkla öden i krigsbelysning. Där är "Fröken Elisabet", som räddar sin stads konstförråd från ett luftanfall, genom att ange den man, som hon just börjat älska. Men hon kan icke annat då hon upptäckt, att han genom ljussignaler till fienderna håller på att förråda sin stad... Historierna om Värdshusvärden Jaquemin, kapten Laurent, Den främmande soldaten och Fedor — — — alla skildra de lifvet från i går och i dag, ensidigt och tendentiöst om man så vill, men hopplösheten — som ändå icke kan låta bli att se framåt mot kommande dagars fred och lycka — den är kanske mer berättigad än man i första stund vill medge. Och det är som om författarinnan genom denna skildringskonst efter hvarje berättelse med osynlig skrift skrifvit ett af psaltarens Sela, det är: stanna och tänk efter. Den ärlige läsaren undgår det heller icke och — han tackar för det.

THEA KELLGREN.

IDUNS PRISTÄFLING N:R 2

DET CENSURERADE BREFVET.

— kära föräldrar!

När detta når fram ha ni väl redan klädt er — t omtala hur — löst gärna jag skulle vilja vara med — väl föga.

Hur står det till med er alla? I — la är väl inte gift ännu? Kanske hon redan är för —. Det skulle nog inte — ange, som jag aldrig kunnat tåla, att helt enkelt bryta. Ern — väl som vanligt och Al — ligger väl ute med sin isjakt och — ller spänner skidor — och kullar.

Jag har en kamrat här som spelar vira. Nåja, om hans spel kan man säga, att bätt —. Jag gjorde ett för — till de öfriga svenskarna här, att vi skulle fira julen på ett Sveri — digt sätt. Denna tanke fingo vi emellertid för — dan innan vi hunnit tänka den till slut.

Var snälla framför mitt tack till herrskapet Lindéns för det be — e haft. De ha nog be — mig som otacksam, som ej förr framfört mitt tack, och det — ekligen vara berättigadt. Uppdraget kanske vållade dem fört — eligen borde jag kanske ersätta dem med pengar.

Det är min mening att snart resa hem; det blir väl i f — aliterna äro klara redan nu, men man vet ej hvad som k — myndigheterna in innan dess.

Varma julhälsningar från er tillgifne Erland.

Ofvanstående bref har gått genom censur och alla ord, som ha militär betydelse, ha blifvit strukna. Orden följa här nedan och det gäller nu att insätta dem på rätta platser, så att brefvet återfår sin ursprungliga lydelse.

Orden äro: Skjuten, kryssare, båtar, gevär, slag, reträtt, mina, sabel, gräns, jagare, fred, öfversten, uniform, traktat, granat, general, anfalla, strider, regeringen, svärd, kanon.

Lösning, märkt pristäfling n:r 2 och helst frankerad med landstormsmärke, insändes till Iduns redaktion senast den 2 febr. 1918. De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffas, erhålla hvardera 5 kr. i pris.

IDUNS TIDSFÖRDRIF

GEOGRAFISK UPPGIFT.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	p				×					
		a		×		×				
			×				×			n
	a	×						×		
	×		m						×	
×			a							×

De 11 ord som med 6 bokstäfver i hvardera lodrätt inpassas i rektangeln bilda namn på större eller mindre land och det namn som de med 11 × utmärkta rutorna ifyllas, utgör ett sammanfattningsord för en del sådana. Bokstäfverna i PANAMA omflyttas ej. L. B.

HOMONYMER.

Några råd till ....

Hör på .... ord! Ryk aldrig på honom som en .... i drift och prata inte munnen ur ..., då blir han ... på dig. ... alltid samtalet in på hans intressen. Ha alltid ett snyggt .... kring halsen. Bjud om möjligt på något; om du hade ett .... äpplevin, tror jag det duger. Men inte något ...! Sjung en rolig .... efteråt, och det skall snart .... sig att mina ord varit ...., när ni promenera bland parkens ..... och han ..... fram sin kärlek, som ..... från ett uppriktigt hjärta, var lugn för det. Men, kom ihåg att tända ljus i båda dina ..... (om du spelar till visan), så att du inte ..... dig. Det är otrefligt att höra en som liksom ..... sig fram. Och därmed punkt.

Här förekomma sex olika homonymer, sök att finna dem.

A. L.

BOKSTAFSNÖT.

Bilda en fyrkantig nöt, hvari hvarje ord återfinnas fyra gånger, läst från vänster till höger, från höger till vänster, uppifrån och nedåt samt nedifrån och uppåt. Orden i de trenne första raderna beteckna: hvad kronans lägre tjänstemän ofta göra i dåliga tider; en term i Darwins lära och ett israelitiskt mansnamn. Fjärde och femte raderna äro lika med den första och andra, lästa baklänges.

Anna H—m.

ORDSPRÅKSSPEL.

l	l	i
b	b	a
e	k	k
ä	r	s
a	a	
t	n	

Ordna brickorna till en kvadrat så att ett kändt ordspråk kan läsas.

K. W.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 1.

DE VÄXLANDE BEGYNNELSEBOKSTÄFVERNA: Ära, bära, lära, tära, nära, kära.

Ser Ni skillnaden

mellan dessa båda fotografier af

samma dam?

Lägg märke till hvilken inverkan friska och välskötta tänder hafva på utseendet.

Hvarför

riskera att få Edert utseende förstördt och i de flesta fall Eder hälsa undergräfd genom att missköta Edra tänder, då Ni genom att dagligen använda

Stomatol Tand-Crème

kan bibehålla tänderna friska och starka och därmed Edert utseende fraicht och ungdomligt. Stomatol Tand Crème finnes till salu öfverallt.

ÄNNU

är det ej för sent att prenumerera på Idun för år 1918! Alla n:r från årets början kunna erhållas om Ni nu genast verkställer prenumerationen på

IDUN!

Solförmörkelse

blir det aldrig i köket eller våningen om fönsterna, spiseln, kastrullerna, knivarna o. gafflarna, diskbänken etc. putsas med Nordstjernans Fönsterputs, Spiselputs, Metallputs, Knivputs, Zinkputs och Silverputs. Skriv strax till A.-B. T. F. Nordstjernan, Söderhamn, och bliv försäljare!

I alla väder är

Gahns Maniol

det bästa för huden.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 20—26 JAN. 1918.

SÖNDAG. Frukost: Smör; bröd; ost; gratin på ansjovis och strömming; kaffe eller te. Middag: Oxrulader med potatis, gurka och lingon; jordärtskockor à la Idun; potatistårta med äppelfyllning och vispad grädde.

MÅNDAG. Frukost: Bröd; marmelad; hafregrynsgröt med mjölk; potatisplättar med lingon; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): riskroketter med tomatsås och potatis; körsbärssoppa med rågskorpor och vispad grädde.

TISDAG. Frukost: Bröd; kaviar; pannbiff med potatis; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk rotpuré; stufvad lake med potatis.

ONSDAG. Frukost: Bröd; smör; pannstekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Kokt köttkorf med stufvade turska bönor; brödsoppa med frukt.

TORSDAG. Frukost: Bröd; kaviar; stekt falukorf med potatis; kaffe eller te. Middag: Brynt hvitkålssoppa med köttkorf (rester från onsdag); plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Bröd; hafregrynsgröt med fruktkompott; strömmingslåda med potatis; kaffe eller te. Middag: Rimmadt fårkött med brynta rötter och potatismos; strutar med fyllning af vispad grädde och lingonsylt.

LÖRDAG. Frukost: Bröd; marmelad; uppvärmd hafregrynsgröt med mjölk; bräckt fårbringa med potatismos. Middag: Laxpudding; sagosoppa.

RECEPT:

Gratin på ansjovis och strömming (f. 6 pers.) 2 stora portug. lökar, 30 gr. smör eller flottyr, 15 ansjovisar, 12 strömmingar, 1 1/4 lit. potatis.

Beredning: Löken skalas, skäres i skifvor och stekes långsamt i smöret eller flottyren, tills den är vackert gulbrun. Ansjovisen rensas och urbenas. Strömmingen rensas, urbenas, sköljes ytterst väl inklappas i en duk och saltas lätt. Potatisen tvättas väl ren, skalas och skäres i 3 mm. tjocka strimlor. I en eldfast form lägges först löken, därpå utbredes ansjovisen och ofvanpå den strömmingsfiléerna. Öfverst strös potatisen som beströs med lritet salt. Anrättningen sättes in i varm ugn och får stå, tills potatisen är mjuk eller omkr. 45 min.

Serveras som frukosträtt eller till smörgåsbordet. I senare fallet bör strömmingen uteslutas, men då tages istället omkr. 20 ansjovisar.

Oxrulader (f. 6 pers.) 1 kg. benfritt innanlår, 1/2 kg. späck i 14 strimlor, 1/2 msk. salt (7 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 2 msk. smör eller flottyr (40 gr.) 2 msk. mjöl (20 gr.) 6 dcl. kokande buljong eller vatten.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt tills det är mört, torkas med en duk, urvriden i hett vatten, skäres i 14 skifvor, hvilka bultas väl och beläggas med späckstrimlorna. Detta beströs med en blandning af salt och peppar och köttskifvorna hoprullas hårdt samt ombindas på två ställen med fint segelgarn, doppat i kokande vatten, eller fästas ihop med tandpetare. Ruladerna brynas väl i smöret och beströs med mjölet, den kokande buljongen eller vattnet, tillsatt med litet köttextrakt eller soja, spädes på, hvarefter de få sakta steka med tätt lock 2 1/2—3 tim. Under tiden skakas kastrullen ofta, så att ruladerna ej bränna vid. De läggas upp på varm karott, snörena klippas bort och såsen vispas väl, spädes, om så behöfves, afsmakas och hälles öfver ruladerna. Serveras med kokt eller pressad potatis.

Riskroketter (f. 6 pers.) 1 1/2 dcl. risgryn (150 gr.) 1 liter vatten, salt, 1 burk konserverad svamp, (1/4 lit.) 5 gr. torkade murklor, vatten, salt.

Sås: 2 msk. smör (40 gr.) 3 msk. mjöl (30 gr.) 3 dcl. mjölk 1 dcl. svampspad, 1 äggula, salt, hvitpeppar.

Till panering: 4 msk. mjöl (40 gr.) 1 ägg, 1/2 dcl. mjölk, 2 tsk. matolja, salt, hvitpeppar, 1 1/2 dcl. stötta skorpor.

Till stekning: Matolja eller smör.

Beredning: Risgrynen sköljas i varmt vatten, påsättas i kokande, saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka, men ej falla sönder. De upphällas i durkslag, öfverspolas med kallt vatten och få afrinna. Murklorna sköljas, skållas i hett vatten och vattläggas dagen före de skola kokas. De kokas i samma vatten de legat i blöt, få afrinna och hackas fint tillsammans med svampen. Svampen fräses därefter i smöret, tills det är klart, då den klämmes upp ur smöret med en sked. Mjölet fräses med smöret 2 min. mjölken och svampspadet spädes på och såsen får koka 5 min. Den uppvispade äggulan och mjölken tillsättas, risgrynen och svampen iröras och stufningen afsmakas med kryddorna. Massan slås upp på ett fat, väl smordt med smör, samt öfverstrykes med smör på ytan, så att den ej hårdnar. Då massan är fullkomligt kall, tages däraf med sked portioner (omkr. 50 gr.) som laggas på ett bakbord, beströdt med mjölet. Kroketterna rullas i mjölet och formas aflånga eller runda. De doppas i det hårdt vispade ägget, blandadt med mjölken och matoljan och smaksatt med salt och hvitpeppar. Rullas därefter i de fint stötta skorporna och få ligga 1 tim. att hårdna. Kroketterna stekas gulbruna i het matolja eller smör och uppläggas på gråpapper att afrinna.

Serveras mycket varma med tomatsås samt potatis.

Vegetarisk rotpuré (f. 6 pers.) 2 morötter, 1 palsternacka, 1/2 kålrot, 1 selleri, 1 purjolök, 4 persiljestjälkar, 1 1/4 lit. vatten, 1 lit. mjölk, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl (20 gr.), salt, socker, (cayenne).

Beredning: Rötterna ansas på vanligt sätt och skäras i bitar. Purjolöken rensas, sköljes, skäres i skifvor, persiljan rensas, sköljes och bindes ihop. Alltsammans sättes på att koka i vattnet och mjölken tillika med 1/2 msk. af smöret. Då rötterna äro fullkomligt mjuka, passeras de. Resten af smöret fräses med mjölet 2 min., purén spädes och soppan får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med salt, socker, och, om så önskas, med litet cayenne.

Serveras mycket varm.

Brödsoppa med frukt (f. 6 pers.) 1/4 lit. (85 gr.) torkade eller 1 liter färska äpplen, 1 hg. torrt rågbröd, 2 lit. vatten, 4—5 msk. socker (60—75 gr.), (1 dcl. sur saft.)

Beredning: De torkade äpplena sköljas väl i flera ljumma vatten. — Användes färska äpplen sköljas dessa och skäras i bitar. — De läggas därefter tillika med brödet i det kalla vattnet och få stå ett par timmar. Massan får därefter koka, tills den är mjuk, då den passeras genom hårsikt och afsmakas med sockret. — Om så önskas tillsättes litet sur saft, för att ge soppan bättre färg och smak. Soppan serveras varm eller kall med eller utan vispad grädde.

FERROL

är det kraftigast aptitgifvande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

APOTEKET VASENS DROGHANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 3.50

BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

Elegant

kemiskt tvättad o. prässad blir Eder kostym, klänning, kappa eller överrock, om densamma insändes till

Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-A.-B Göteborg.

Sveriges elegantaste biografteater.

2 föreställningar dagligen kl. 7—9, 9—11 e. m.

Lefnadstolkningar

utarbetas af skicklig astrolog. Uppgif födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Åberopa denna tidning.

Astrolog WILH. LEIDNER, Strömgatan 10, Kalmar.

Köp i tide!

30 ol. krigsmärken kr. 1,—
50 „ „ „ 3.—
150 „ „ „ 20.—
100 tyska kolonim. „ 20.—
(dessa m. stiga enormt).
Kat. gratis. Alla m. köpas.
500 alla olika 4.00, 1000-10, 2000-33 kr.

ISLAND

Frimärksbörsen, KÖPENHAMN, KLOSTERSTRÄDE 9.

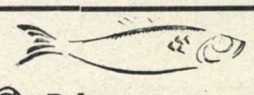

Prima ny **Ister-fetsill**

i kaggar om cirka 6 kg. netto till Kr. 11:— per kagge från

STIBERGS LIVSMEDELS HANDEL GÖTEBORG

Telefon 150 00

SINGER

HEMMETS SYMASKIN

Ärade husmödrar!

Det är Er måhända obekant vad Sveriges bästa och pålitligaste hjälpmedel vid småbak heter? Det heter Gooda-Jästmjöl. Burkar à 15, 25 och 50 öre köpas och »Några beprövade recept» fås gratis överallt.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

NYA

WERMLANDS-TIDNINGEN

Grund. 1850 Karlstad Tryckeriet 1836

Värmlands äldsta och enda dagliga tidning. Telefon: Namnanrop.

Underlifslidande

och dylikt undgås bäst genom lifmodersprutan Noliber. Pris 20 kr., med båda rören 25 kr. Noliberpulver 3 kr. pr ask. Lifmoderspeglar 2:50. Vid köp recept på andra lämpliga lösningar samt anatom. bild. Prislista mot 10 öre från

Carl G. Schröder.

Möllevångsg. 53 B, Malmö 7.

Amerikanska s. k. Prima Herr Ankar-Ur. Lentilefaçon.

Eljin-Ur

Fem års garanti. Säljes så långt förrådet räcker till endast kr. 6:50 per st. Två stycken endast kr. 12:— fraktfritt. Om ej till belåtenhet få desamma returneras. Skrif i dag och rekvirera direkt från importören.

VARUAFFÄREN

Norrköping.

ENSAMAGENTUR:

LUNDHOLMS PIANOMAGASIN

STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN: 39.

SKULTUNA KOK-KÄRL

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.

vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier. FLASKOR OM 50 ST. KR. 1.50

SÄLJAS ÖVERALLT

A.B. PHARMACIA, STOCKHOLM

Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

BENNO BECKEMANS FOTOGRAFISKA MAGASIN

15 DROTTNINGGATAN 15

STOCKHOLM.

FRAMKALLAR - KOPIERAR - FÖRSTORAR

OUMBÄRLIG

I ALLA HEM!

IDUNS KOKBOK

6:TE UPPLAGAN

PRIS KR. 6:—

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

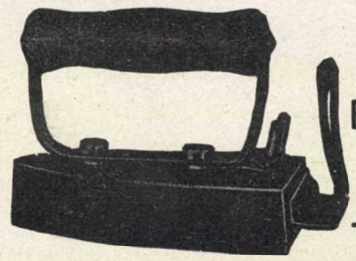

göra husmodersysslan -:- lätt och angenäm -:-

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA

- ULVSUNDA PR STOCKHOLM -

Besök vår utställning Birger Jarlsgatan 21.

Vinsterna värda 90,000 kronor.

EGET HEM med byggnader och jordbruk f. framtida utkomst

kan erhållas genom köp av en lottsedel å 2.10 till andra dragningen i

Det stora Wendelsbergslotteriet i Stockholm.

Principer: Höga vinster och snabb dragning. Nära slutsålt på två veckor.

Högsta vinsten:

EGET HEM: Lindehult N:r 3, 2 kilometer från Emmaboda station i södra Småland. Jordareal 78 tunnl., dels odlat, dels skog, det senare över husbehov. Jorden i hög kultur. Föder 2 hästar, 6 kor och smådjur. Byggnader: boningshus, timrat och panelat, innehållande tre stora rum, kök och stort förrådsrum samt förstuga. Uthusbyggnad i en länga med stall, ladugård, svinhus, foderlada, sädeslada, trösklada, hölada. Två goda brunnar m. m. Allt på fri och egen grund.

Anses värt; 12,000 kronor. **Pris: 9,000 kr.** (inköps- och vinstvärde.)

Andra vinsten:

EGET HEM: Vallsta N:r 2, sub. 3, 1 1/2 km. från Vallsta järnvägsstation i södra Norrland vid Ljusneälvens strand, areal cirka 114 tunnland, dels odlad, dels skog, allt i en äga omkring byggnaderna, som bestå av boningshus med två rum, kök och förstuga samt uthus, stall, ladugård, svinhus, redskapslider, foderbod, matbod, härbre, sädeslada, hölador, brygghus samt källare och god brunn. Den odlade jorden är väl brukad samt fri från sten och buskar samt skog över husbehov. Allt på fri och egen grund. Föder 2 hästar och 5 kor.

Anses värt: 10,000 kronor. **Pris: 7,000 kr.** (inköps- och vinstvärde.)

Tredje vinsten:

EGET HEM: I Högsbro, Nora socken, Tärnsjö station i Västmanland, omkring 25 tunnland odlad jord och skog i utmärkt gott skick. Föder 1 häst och 3 kor. Byggnaderna äro: trevligt boningshus, timrat och panelat, 3 rum och kök samt förstuga. Utvändigt oljemålat. Ladugård, stall, vagnslider, sädesbod, källare m. m. God brunn.

Anses värt: 6,000 kronor. **Pris: 5,000 kr.** inköps- och vinstvärde.)

Lotter säljas i Bok-, Cigarr-, Pappers-, Tidnings- m. fl. affärer, i hela landet.

Lottpris kr. 2:10 + 35 öre till porto och dragningslista vid rekvisition direkt från huvudexp. Skriv ett brevkort till

LOTTERIEXPEDITIONEN, Bryggaregatan 14, Stockholm C.

Speciell vinstutställning anordnas icke på grund av de höga kostnaderna. Vinsterna utställas däremot hos en del leverantörer, som ock sälja lotterna, t. ex. hos Nordiska Kompaniet vid Hamngatan, Hovjuvelerare C. G. Hallberg, Drottninggatan 6, A.-B. Jordbruksmaskiner Vasagatan 38, Huskvarna generaldepôt, Hamngatan 3, Förgyllare Gust, Peterson, Mästersamuelsgatan 50, Thorén & Brunzell, Götgatan 31, m. fl. i Stockholm, Göteborg, Malmö, Karlshamn, Eskilstuna, Örebro, Karlstad, Uppsala, Gävle, Falun, Sundsvall och Luleå.

Vinsterna värda 90,000 kronor.

SVAR

ÅDEN SENAST INFÖRDA SERIEN frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utfästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen" Q." hvadan innehafvarinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 1. Det kan vara svårt för en fullt frisk och med goda relationer försedd person att få plats. Då ligger det äfven i sakens natur att ni stackars unga människa, med en lungsjukdom bakom er, äfven skall ha svårt att få plats hos obekanta. Men inte skall ni därför känna er utstött. Själfva denna er sinnesstämning kan lägga hinder i er väg, större än er öfvervunna sjukdom. Alltså: för det första, hufvudet upp och friskt mod. Mitt råd angående plats är detta: Försök att få något själfständigt. Tänk på någen slags agentur. Sådana annanseras dagligen. Försök att få någon reseplats, att resa för en affär. Men då måste ni försöka ha kurage. Både inre och yttre. En reseplats vore treflig. Den gåfve er omväxling. Ni kom ifrån ledsamma tankar. Ni kom ut i friska luften. Personer som ha anlag för lungsot böra ha sådant arbete, som föra dem ut i friska luften. Jag vet en sådan ung man, som just därför valde en brefbärares yrke. Han blef också frisk och duktig. Inte är det stillasittande kontorsarbetet i en kvaf lokal nyttigt för er inte. Ni bör besinna, att bakom er lurar alltid ert gamla onda, som ni hela ert lif b ö r vara på vakt emot. Hvar och en har s i t t onda, som man bör distansera i högsta möjliga grad. Alltså, försök att få en reseplats. Många tidningar ha damer som resa för sig och ta upp annonser. Men se hurtig ut. Och prata inte i onödan om er utståndna sjukdom. Lägg åtminstone inte onödigtvis hinder i er väg själf. Och nu, hurtigt till verket. Lyckan står den frimodige bi. Ebon.

N:r 2. Kan ni ej själf flytta in till staden med er flicka och där bilda skolhushåll? Men om ni kan få bo på landet, är ju detta förmånligt på många sätt, särskildt i dessa dyra tider. Har ni ej hört talas om att »byta barn»? Det är, om någon, som har ett barn, som är klent och behöfver hvila och landtluft, sänder er sitt barn, mot det att er dotter finge bo i deras hem i staden och där gå i läroverk. Una.

N:r 3. Att använda talg vid beredning af tandpasta är alldeles olämpligt — sök då hellre bereda såpa af den odugliga pastan medelst kokning med lut. Här är ett recept på god tandpasta, som kan beredas i hemmet och eventuellt göras tunnare medelst tillblandning af vatten: Fälld krita 65 gr., hvit magnesia 15 gr., tvålpulver 15 gr., glycerin 100 gr., kumminolja eller menthol 1 gr. Q.

N:r 4. Att medelst svafvelsyra (saltsyra duger ej) framställa sirap af potatismjöl tillgår på följande sätt (lönar sig endast, där god tillgång på bränsle finnes): 20 gr. svafvelsyra hälles i 60 gr. vatten i ler- eller emaljerad metallgryta. 1 kg. finrifven potatis utröres med kallt vatten till mjölkliknande blandning och ihälles i små portioner under omrörning med träsked i det kokande sura vattnet, så att kokningen ej afbrytes och klisterbildning så vidt möjligt undvikes. Kokningen fortsättes i timmar under eventuell tillblandning af mera vatten, tills stärkelsen nära fullständigt löst sig. — Nu tillsättes krossad krita under idelig omrörning så länge, att blått lackmuspapper ej längre färgas rödt af blandningen; den ännu varma sirapen filtreras, hvarefter densamma afdunstas till lämplig konsistens eller till torrhet, då socker (drufsocker) erhålles. — Vill man öfvertyga sig om, att kokningen varat så länge, att all stärkelsen sockervandlats, sätter man en tesked af den sura blandningen till 6 teskedar koncentrerad sprit; uppkommer då ingen fällning, endast smärre grumling, behöfver man ej koka vidare utan kan tillsätta kritan. Q.

N:r 5. Därest ni säkert vet att taflan är antik och värdefull, så sänd den till någon af följande konsthandlare i Stockholm: Bukowski, Arsenalsgatan 2, eller Sigge Björck, Arsenalsgatan 1. A. F.

N:r 6. Det är rätt stor skillnad på skånsk knyppling och vadstenaknyppling. Skrif direkt till Knyppelskolan, Höganäs. Där utföres de mest förtjusande arbeten såsom Gustaf-Adolfspetsar o. d. S. H. T.

N:r 7. Grimberg: Svenska folkets underbara öden (fås i häften à 25 öre) och Fryxells stora arbete »Berättelser ur svenska historien», Viktor Rydberg: Vapensmeden. Heidenstam: Karolinerna, Folke Filbyter, Heliga Birgittas pilgrimsfärd. Topelius: Fältskärns berättelser m. fl. Q.

N:r 8. Skrif till Fredrika Bremerförbundet eller kommunens fattigvård. A. F.

N:r 9. Om ni icke kan få värden att bona om lägenheten bättre, torde den vara omöjlig att få varm. Finns någon bostadskommission i er ort, kanske ni kunde få hjälp mot värden af den. Q.

N:r 10. Skrif till någon större tapisseriaffär, t. ex. Louise M. Bergman, Drottninggatan 38, Stockholm, eller Stockholms Ritkontor och Brodérmagasin, Drottninggatan 46. Li.

N:r 11. Vänd er till Stockholms Uthyrningsbyrå, Stureplan, Stockholm, de ha adresser på välrekommenderade pensionat i både Sverige och utlandet. Li.

N:r 12. Månadernas stenar: J a n u a r i: g r a n a t, skänker uthållighet och tålamod. F e b r u a r i: a m e t i s t, skyddar mot våldsamma passioner, gifver sinneslugn och ro. M a r s: j a s p i s, höjer modet, öfvervinner frestelser, lär försiktighet i tal och uppförande. A p r i l: d i a m a n t, blir en underpant på bevarandet af en ren kärlek. M a j: s m a r a g d, skänker sin bärare fullkomlig sällhet. J u n i: a g a t, långt lif och god hälsa. J u l i: r u b i n, trogen kärlek inom ett lyckligt äktenskap. A u g u s t i: k a r n i o l, ett lugnt lif, skyddar mot passionernas upprörande strider. S e p t e m b e r: c h r y s a l i t, bevarar för dåraktiga handlingar orsakade af ett lifligt lynne. O k t o b e r: o p a l, dess bärare förlorar aldrig hoppet på det bättre. N o v e m b e r: t o p a s, medför en sällspord jordisk lycka, nämligen ägandet af en vän för lifvet. D e c e m b e r: t u r k o s, medför rikedom. — Allt detta är hämtadt ur en gammal indisk skrift och säges där äfven att hvarje person bör ständigt, natt och dag, bära den ädelsten, som hör till dess födelsemånad, för att hafva nytta af dess egenskaper, men att det är farligt att bära stenar af motsatta krafter. Ebon.

N:r 13. Skrif till Fredrika-Bremerförbundet i Stockholm för upplysningar. Li.

N:r 14. För de psoriasispatienter, som ej tycka om tjärbehandling och ej vilja genomgå snabbkur å sjukhus, bruka läkare ordinera svafvelsalva (10—20 procent) med salicylsyra (ett par procent) i ansiktet, att använda om nätterna, och kollodium med krysarobin eller salicylsyra (collodin) att pensla på utslaget å kroppen. Samtidig arsenikkur påskyndar läkningen, som bör kunna uppnås efter några veckors behandling. Tala med läkare och säg, att ni vill undvika behandling med tjära och ej önskar gå med smetigt salvförband å kroppen. Nödfallsutväg — ifall ni ej vill tala med läkare — pensla fläckarna med jodtinktur eller collodin, så försvinna de så småningom. Q.

— Insänd adress och dubbelt porto till Iduns redaktion för erhållande af flera svar.

N:r 15. Sök Fredrika-Bremerförbundets stipendium. Sätt eder först i förbindelse med Fredrika-Bremerförb. byrå, Stockholm, för att få reda på hvilka personer inom edert län, som hafva att föreslå hvartill årets stipendier skola användas. Vänd eder sedan till dessa med de rekommendationer ni kan anskaffa för att få dem att hos Fredrika-Bremerförbundets styrelse föreslå stipendiets användande till det ändamål hvartill ni önskar. Ansökningstiden utgår 15 februari och till dess bör ni till Fredrika-Bremerförb. styrelse insända egenhändigt skrifven ansökan åtföljd af präst- och läkarebetyg samt rekommendationer. För att erhålla stipendier fordras att hafva fyllt 18 men ej 35 år samt att hafva varit mantalsskrifven minst 2 år inom det län ni tillhör. Vidare upplysningar lämnar Fredrika-Bremerförbundets sekreterare. S. H. T.

N:r 16. Vänd er till Ersta eller till Sv. kyrkans missionsstyrelse, Uppsala. Una.

— Skrif till Skandinaviska Alliansmissionens kommitté i Jönköping. Kanske kan ni få råd och upplysningar där. A. F.

— Eder längtan, att vara sjuksyster i missionens tjänst, är säkert en maning från Gud att gå ut i Hans vingård i hednavärlden och där arbeta och hjälpa sjuka och betungade. Denna kallelse från Herren får ni ej nedtysta, ty därute ropas efter hjälp, nöden är där stor, fältet är stort; men arbetarna äro få. — Gå därför ut i hednavärlden och hjälp dessa arma medmänniskor, och lönen skall en gång då ni ställes intör Kristus vid tronen blifva outsägligt stor, och mången omvänd hedning skall där i evighet vara eder tacksam för hvad ni gjort för dem i deras mörker och elände. — Svenska missionsförbundets arbetsfält i hednalanden är stort, och årligen utsändas dit många bröder och systrar för att tjäna sin Mästare därstädes. — Gör ett besök eller sätt er skriftligt i förbindelse med Sv. missfb. rektor, Mosesson, vid missionsskolan å Lidingö villastad, Stockholm, så får ni säkert råd och hjälp af honom, t. ex. genomgående af en kurs vid skolan för att sedan utsändas af förbundet såsom missionär. — Gud välsigne nu eder och låte Han så sin vilja ske med eder.

En missionär, som själf ej kan komma ut på fältet.

N:r 17. Insänd adress och porto till Iduns redaktion så får ni ett utförligt svar.

N:r 18. 1) Legenden om Lucia lyder i korthet så: Omkring år 300, troligen 304, fanns i Syrakusa på Sicilien an ung flicka, som öfvergick till den kristna läran. Hon blef därför dömd till döden genom att brännas lefvande. Detta skedde en tidig morgonstund. Hennes bål bröt genom mörkret som en flammande protest mot hedendomens grymhet och mörker och täljde med eldtungor kristendomens klara sanning.

2) Värden skall föreslå första skålen och hälsa gästerna välkomna. Una.

N:r 19. Trådknappar kan ni få afsättning för i hemslöjdsmagasinen. S. H. T.

EN KUNGLIG GILJAREFÄRD.

Berättelse för Idun af

Eric Sundelius.

(Forts.)

Mörkret lägrade sig öfver Petersburgs gator, då en kejserlig vagn med förriddare och hästarna i tandem stannade utanför det åt svenske konungen upplåtna palatset. Ur vagnen steg kejsarinnan i egen hög person, och med små trippande lätta och graciösa steg, skyndade hon upp för den med tjocka ostindiska mattor belagda trappan till konungens privata mottagningsrum. Hon tog sig en duktig pris snus, innan hon, beledsagad af hertig Karl, trädde in i hallen, där konungen tog emot iklädd gala, hvilken i jämförelse med hertig Karls dräkt föreföll som en skäligen enkel kostym. Nu blef det teater, ja, så väl utförd, att väl konungen i hela sitt lif sedermera ej spelat hälften så bra. Kejsarinnan begärde namnet under sin förbindelse, och Gustaf Adolf stod envist i med att vägra. Medelväg ville han inte höra talas om, och uppretad, som han alltid var, höll han på att flera gånger förstöra hela sceneriet, men nästan ständigt var hertig Karl en vis medelväg och lyckades trots upprepade allvarsamma kantringar styra det hela rätt.

»Men ers majestät bör betänka, att det i stora fall beror på Sveriges existens, att knyta band med stormakter,» försökte kejsarinnan.

»Mitt land åtrår att bli en stormakt, det är visst,» svarade konungen, men det fordrar att få äga sin religion obefläckad . . .»

Här blef det Karls tur att putsa upp litet.

»Ers majestät menar, att Sverige önskar hålla sin lutherska religion fri från all inblandning af främmande religioner. Jag ber att för ers kejserliga majestät få vitsorda dessa påståenden, så till vida, att den lutherska kyrkan ställer sig så afgjordt emot alla andra kyrkor.

»Men bör hela landets religion tas i betraktande, när saken gäller en enskild individs — låt nu vara en drottnings — religionsutöfning?» frågan kom oväntadt från kejsarinnan.

»Det är i storfurstinnans eget intresse konungen talar,» svarade hertig Karl med en diplomatisk bugning.

»Ja, ty om storfurstinnan nödgas lefva med sin grekisk-katolska religion i mitt lands protestantiska, hur svårt skall det inte i så fall bli för storfurstinnan? — hon skulle nödgas åse folkets kyrkogång, se deras religionsutöfning, och hur kärt detta folk än blef hennes höghet, skulle det ändock stå en mur mellan henne och dem.» Konungen sträckte på sig, som skulle han ansett det han sagt som något högst storartadt och mannakraftigt.

»Mycket sant, ers majestät — mycket sant, och jag skall vidtala hennes höghet storfurstinnan Alexandra, att ta saken i noga öfvervägande.» Kejsarinnan tog sig en pris snus och såg illmarigt på hertig Karl.

»Ack, ers majestät, på inga villkor vill jag att hennes höghet storfurstinnan skall frångå sin barndoms och ungdoms tro . . .» här tystnade konungen, ty hertig Karl tog sig en pris snus, något som han aldrig gjorde annat än när han skulle obemärkt varna kungen.

Kejsarinnan, sin vana trogen, hade slutit ögonen för att lyssna till konungens anförande, slog häftigt upp dem igen, vid det oförmodade afbrottet.

(Forts.)

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

M. P. Insänd 35 öre i frimärken!

Willys-Overland

TRADE MARK REG.

Automobiler

tillverkas i följande modeller:

4-cyl. 25 hkr. 2 och 5-sitsiga
4-cyl. 35 hkr. 2 och 5-sitsiga
6-cyl. 35 hkr. 2 och 5-sitsiga
6-cyl. 45 hkr. 6-sitsiga och

försedda med karosserier av olika slag och elegans. *Avtagbara Limousiner, Kupéer* och *Turistvagnar.*

Overland-bilarna äro lätta och kraftiga, detta innebär liten bränsleåtgång och litet gummislitage.

De kunna köras med bensin, bensol eller träsprit och hava alla *Elektrisk start* och *belysning,* vilket numera är absolut tillförlitligt.

Willys Overlands fabrikation är 200,000 kompletta automobiler per år.

Denna sorts massfabrikation innebär, förutom materialkontroll och absolut passande reservdelar, *billigt pris,* d. v. s. *valuta för pengarna.*

Automobiler finnas på lager hos ensamförsäljaren för Sverige,

RICH. F. BJÖRKMANS
MOTOR A.-B.
STUREGATAN 36 - STOCKHOLM

The Willys-Overland Company, Toledo, Ohio, U. S. A.
Tillverkare af Overland automobiler och lätta lastbilar

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta *avskrifter* när Ni svarar på annons om ledig plats.

BARNFRÖKEN
med goda betyg får plats för 2 barn 5—7 år. Palmquist & C:o, 17 Malmskillnadsgatan, Stockholm.

SNÄLL, BARNKÄR FLICKA af god familj får plats att sköta två barn och för öfrigt deltaga i lättare hushållsgöromål och sömnad. Svar med foto o. s. v. till »S—n», Box 59, Virserum.

EN I HUSHALL
sömnad och handarbeten kunnig 25—30-årig bildad flicka erhåller plats som hjälp och sällskap i ingeniörsfamilj i Gefle. Svar till »1783», Allm. Tidn.-kont., Gefle.

PLATS FINNES för hushållskunnig ung dam, som äfven är kunnig i enklare bokföring, att å landtgård i läkarfamilj biträda matmodern vid hushållets ledning och föra de primära anteckningarna till gårdens bokföring jämte registrering af verifikationer. Tillträde af platsen snarast. Lön efter kvalifikationer. Svar med åldersuppgift, betyg från föregående verksamhet och utbildning i afskrift, helst äfven foto, som återsändes, och lönepret. till doktor Paul E. Sjöquist, Lundsholm pr Edane.

I DISPONENTFAMILJ i Göteborg (4 pers. hush.) erhåller proper och ordentlig flicka af bättre familj genast plats att utföra ensamjungfrus sysslor. Svar med löneanspråk och helst foto till »Eget rum», Iduns exp.

4 kvinnl. trädgårdselever

få plats till april mån. i större trädgård i närheten af Stockholm. Svar torde skickas till »Norrby välle» trädgård, Järna, då närm. upplysn. gifvas.

Barnsköterska eller barnjungfru

får genast plats att sköta 3 barn (2 1/2, 1 1/2 samt 4 mån gamla). Betygsafskrifter, lönepret. m. m. till Fru Ellen Ekström, Lyttebäck-Ervalla.

Mindre skolhushåll

önskar ett äldre frunt. att förestå. Har mångårig vana och utm. rek. Är pålitlig, anspråkslös, gladlynt och intelligent. Reflekt. torde medd. sig till fru Josa Mattson, Skolg. 31, Uppsala, för erh. af vid. uppl.

Enkel barnfröken

eller barnjungfru, verkligt barnkär, helst något sykunnig samt villig delt. i all städning samt barntvätt, får god plats på herrgård. Tyra barn 3 1/2—11 år. De två äldre endast hemma på ferierna. Sofplats i barnkammaren. Icke familjemedlem. Svar med betyg och lönepret. till »Barnkär och pålitlig», Iduns exp.

Gesucht zum 1 Februar

tüchtiges deutsches Kindermädchen oder einfaches Fräulein, sauber, mit Näharbeiten vertraut und daran gewöhnt, kleine Kinder zu plegen und die Wäsche eines Baby's zu besorgen. Antwort erbeten an Dir. J. Weibull, Villa Fridhem, Landskrona.

För en enkel

och anspråkslös, barnkär, bättre flicka med vana vid och intresse för barn, kunnig i sömnad och handarbeten, finnes god plats ledig den 1 eller 15 februari såsom barnfröken i bättre familj i Göteborg. Svar med betygsafskrifter, ref. och om möjligt foto sändes und. sign. »Ordentlig och pålitlig», Sv. Telegramb., Göteborg.

Kindergartenlärarinna

med godt sätt mot barn, enkel, pålitlig och tilltagsen, helst något musikalisk, erhåller plats vid litet hem för sinnesslöa barn. Svar till »Frisk och hurtig», Iduns exp. f. v. b.

Enkel, bildad flicka

helst musikalisk, får plats att sköta hemmet hos 2 äldre makar, bosatta i naturskön trakt i närheten af Borås. Fritt vivre jämte lön. Svar t. »Förtroendepost», Iduns exp. f. v. b.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens områden?

Kom då ihåg

att ett beprövadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kr. 50 öre. Beloppet insändes i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrifves å postanvisningsblanketten.

Ung flicka,

kunnig i enklare kontorsgöromål, villig att deltaga i lättare göromål inom hemmet, erhåller plats på landet, nära stad. Svar med löneanspråk, foto och rekommendationer till »Familjemedlem», Uppsala p. r.

Uti större glas- porslins- och bosättningsaffär

i Norrland finnes plats ledig för kompetent kvinnligt biträde. Den sökande skall vara fullkomligt hemmastadd i branschen, vara god säljerska, hafva sympatiskt och vinnande sätt, skall deltaga i inköp och prissättningar. Platsen skall tillträdas senast den 1 april. Lön 1,800 kr. Svar med foto, betygsafskrifter och referenser insändas till »Kompetent—Norrland», S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Två Epidemisjuksköterskebiträden inom Västmanlands län

äro till ansökan lediga att tillträdas den 1 april 1918. Ansökningar torde insändas till ordföranden i Västmanlands läns landstings epidemiinämnd, 1:ste provinsialläkaren G. Fjellander, adr.: Västerås inom februari månads utgång, hvilken meddelar närmare upplysning om tjänstgöringsort och tjänstgöringsförhållanden.

Aflöning utgår med 600 kronor i grundlön med två ålderstillägg om 50 kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring, 50 öre om dagen i dagaflöning jämte fri kost å epidemisjukstugorna eller, där fri kost erhålles, en krona om dagen samt hyresbidrag vid stationering i stad med 150 kronor. Bidrag lämnas till pensionering med 30 kronor om året till Svenska Sjuksköterskornas Allmänna Pensionsförening. Rätt till 3 veckors semester. Under år 1918 utgår dyrtidstillägg med 60 kr. om året samt bidrag till kostpengar under semester likaledes med 60 kronor.

Västerås i januari 1918.
EPIDEMINÄMNDEN.

Husföreståndarinna,

helst troende, erhåller plats hos välsituerad köpmansfamilj i större stad i mellersta Sverige. Familjen består af man och 3 vuxna barn (husmor saknas), 2:ne jungfrur. Den sökande bör vara af god familj, frisk och stark med gladt och behagligt sätt, skicklig i allt som tillhör ett bättre hems skötsel, gärna musikalisk. De bästa rek. fordras och lämnas. Ansökningar med foto och alla nödiga upplysningar ställas till »Köpman E. J. A.» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

PLATSSÖKANDE

HOS ENSAM, äldre herre eller i äldre familj önskar hemlös flicka plats att biträda med skrifning, som lektris till hushållshjälp. Svar till »Bästa fam. o. uppfostr.» Iduns exp.

EX. SJUKSKÖTERSKA med gladt, vänligt sätt och de bästa ref. önskar plats hos läkare eller att sköta äldre klen person. Äfven kompetent föreståhemmet om så fordras. Svar till »28 år», Iduns exp.

UNG bättre flicka kunnig i matlagning önskar plats i början af mars eller i april, att ensam sköta litet hem (utan jungfru). Svar till »Plikttrogen» Lund p. r.

TROENDE FLICKA från godt hem, önskar plats i febr. som hushållerska hos likasinnad herre, helst i västra Sverige. Goda rek. från föregående platser finnas. Svar emotses tacksamt, märkt »M 26», Kungsbacka p. r.

TVÅ BÄTTRE FLICKOR önska komma till trefligt hem på landet för att under duglig husmoders ledning vidare utbilda sig i ett bättre hems skötande mot att hjälpa till med förekommande sysslor. Äro vana vid och intresserade af husliga sysslor. På lön fästes mindre afseende, fastmer på ett vänligt bemötande. Familjemedlemmar. Svar till »Kamraterna», Kiosken, Drottningtorget, Göteborg.

I OCH FÖR ett par månaders praktik för inträde vid skolköksseminarium, önska tvenne flickor omkring 1 febr. komma i bildadt hem tillsammans eller hvar för sig, helst på landet. Genomgått husmoderskola. Önskar anses som familjemedlem. Fritt vivre. Svar till A och K. Iduns exp .f. v. b.

HURTIG 18-ÅRIG skånska vill så gärna komma i bättre landtbrukarehem för att få lära de där förekommande göromålen. Fritt vivre. Familjemedlem. Svar till »Helst säterliv», p. r. Perstorp, (Skåne.)

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni

med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En annonsplats — 10 mm. stor — kostar endast 2 kr. 50 öre. För större annonser beräknas ett pris af 35 öre pr mm. därutöfver.

I FAMILJ (helst i prästgård i södra eller mellersta Sverige) önskar trädgårdsmästardotter från Norrland plats några mån. från den 15 febr. att hjälpa till inom hemmet. Vid lön fästes mindre afseende, men dess mera vid ett godt och vänligt bemötande. Svar under sign. »19 år», Iduns exp.

I GODT HEM prästgård eller herrgård önskar 18-årig bättre landtbrukaredotter komma för att lära och deltaga i husliga sysslor och för öfrigt hvad som förekommer. Är kunnig i enkl. matl., väfnad, handarbeten samt något musik. Helst mot fritt vivre. Familjemedlem. Tacksam för snart svar är »Majken», Mariestad p. r.

PLATS ÖNSKAS för en 20-årig bättre flicka, behändig och rask i husliga sysslor, något kunnig i bokföring, för att komma i åtnjutande af föräldravård. Reflekterande vände sig till »E. K.» Eksjö p. r.

ALLVARLIG och tystlåten flicka önskar plats i bättre familj; är äfven något kunnig i manicure och pedicure. Tacksam för svar till »24», Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. torg, Stockholm.

TVENNE FLICKOR med 4 års sjukhusvana önska plats i familj som kokerska och husa, helst till den 15 april. Svar med löneförm. sändes tacks. till »P. B.», Grängesberg p. r.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar mot fritt vivre plats i fin familj att gå frun tillhanda, helst i prästgård på landet. Svar inom 8 dagar under adress »Familjemedlem», Aneby p. r.

ENKEL o. anspråkslös lärarinna med undervisningsvana i vanl. skolämnen o. språk önskar plats nu eller framdeles att läsa med mindre barn. Kunnig i engelska, tyska o. franska språken, hvari undervisas såväl nybörjare som försigkomna i Elementarskolans kurser kl. I—VIII. Liten lön. Små pret. Tacksam för svar till »Anspråkslös 1918», Iduns exp. f. v. b.

EX. SJUKGYMNAST och massös önskar plats i god familj. Villig deltaga i andra lättare göromål. Svar till »Sjukgymnast», Ellenö p. r.

SOM NATTSKÖTERSKA, undersköterska eller å mindre epidemisjukstuga söker 28-årig sjuksköterska (ej examinerad) van vid epidemisjukvård samt med goda betyg, plats snarast möjligt. Eventuellt annan sjukvård. Svar emotses tacksamt inom 8 dagar under adr. »Sjukvård 1918», Borås p. r.

HUSHÅLLERSKA. Medelålders pålitlig, duglig flicka önskar till 1 febr. plats att ensam med ordning och sparsamhet sköta ungherres hem, eller till familj. Goda betyg. Kunnig i sömnad. Svar till »Pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

EN I SJUKVÅRD kunnig ung flicka önskar plats hos ensam herre eller dam. Deltar gärna i alla husliga sysslor. Svar till »Sjukvård 1918». Iduns exp. f. v. b.

Elementarbild. landtbrukaredotter
önskar i febr. plats i bättre familj att vara husmodern behjälplig med alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till »Värmländska 21 år». Iduns exp. f. v. b.

Kvinnlig trädgårdsmästare
med god utbildning och praktik söker plats genast eller senare. Svar med upplysningar och löneförmåner märkt »Nu eller senare», Allm. Tidn.-kont., Gust. Ad. Torg, Stockholm.

Ung flicka

som genomgått 8-klassigt läroverk och husmodersskola, önskar för vidare praktiks vinnande plats som hjälp och sällskap i finare familj i stad, brukssamhälle eller större egendom på landet. Vid lön fästes mindre afseende men önskar få anses som familjemedlem med godt bemötande. Svar till »20 år», postfack 36, Sköfde.

Kläderna bli ännu dyrare år 1918!

En stor besparing gör den husmor, som själf förfärdigar sina barns kläder med hjälp af

"BARNGARDEROBEN"

illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande. Dubbelsidig mönsterbilaga medföljer hvarje n:r. Prenumerera på posten eller i Eder bokhandel. Pris för helår Kr. 4: —.

Iduns Expedition, Stockholm.

Engelbrekts Förm.-Byrå.
R. 171 81. A. tel. 241 13.
Valhallavägen 115, II.
Ansk. Barnsköterskor, Värdinnor, Lärarinnor, Sällskaps-, Hushålls- och Barnfröknar samt bättre tjänarinnor.

Ung. realskolebildad flicka

önskar plats i bättre familj, helst på landet, där jungfru finnes, för att under duglig husmoders ledning lära och deltaga i husliga sysslor. Önskar anses som familjemedlem. Svar innehållande upplysn. om platsen m. m. till Handl. A. Johansson, Maglehem.

Förlofvad flicka

önskar komma till ett fint hem för att lära bli en duktig husmor. Tacksam för svar med pris och öfr. uppl. är »M. W. H.», Ängelholm p. r.

18-årig flicka

önskar gå frun tillhanda på landet genast eller 1 febr., har delvis genomgått hemskola på landet samt sömnadsskola. Villkor: fritt vivre och moderlig omvårdnad. Svar till »Tacksam 1 febr.», Iduns exp.

Ung, bildad landtbrukardotter

van vid alla inom ett hem förekommande göromål önskar plats i god familj. Svar till »Familjemedlem», Kolbäck p .r.

Ung musikalisk och språkkunnig flicka

af god familj, söker plats genast i liten fin familj, gärna på landet, är van vid husliga göromål och har nyligen genomgått husmodersskola. Svar till »Fin familj», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Ung, realskolebildad flicka

med goda betyg önskar plats i vänlig och god familj (gärna prästfamilj), helst Sthlms närhet, som husmors hjälp. Är äfven villig biträda med skrifgöromål, läxläsning eller undervisa nybörjare. Tacksam för svar till »Fritt vivre», Tranås p. r.

Ung, bild. Flicka

som genomgått 8-klassigt läroverk, afgångsbetyg från Handarbetets Vänner, Hulda Lundins högre slöjdseminarium 1917, kortare kurs i konstväfnad och skolkökskurs, musikalisk och barnkär, önskar plats snarast, antingen som ordinarie handarbetslärarinna (ev. vikarie) eller också i finare familj som hjälp och sällskap. Goda betyg och ref. Svar till »Handarbetslärarinna 21 år», Sköfde p. r.

INACKORDERINGAR

FÖRLOFVAD FLICKA önskar mot betalning lära matlagning i verkligt god familj. Helst präst- eller herrgård. Svar till »Skånska» p. r. Osby.

DAM som under väntan på nedkomst värderar trygg och lugn vistelse erhåller god inackordering och vård. Svar märkt »Ensam dam». Iduns exp. f. v. b.

För den nyfödde.

Komplett, elegant utstyrsel, särdeles präktiga plagg i stor modell. Hemsömnad af uteslut. bästa material. Förord. af läkare. Pris pr kartong 18 kr. Sänglinne stort och fin-fint 15 kr. pr omg. Mössor särd. vackra 2,50 pr st. Bärmantlar 3,50. Allt förstklassigt.

Fru Caspersson 3 Järntorgsgatan, ÖREBRO.

Babykorgen kr. 25: —

(Mont. skär eller blå.)

Babylådan Kr. 15: —

Såväl låda som korg innehålla fullständig utstyrsel för späda barn. Allt välsydt och af bästa kvalité. Sändas mot efterkraf.

Hälsingborgs Linneutstyrselaffär
Malmö. Rikstel. 48 12. Malmö.

Frimärken

i faksimil. Rep. af skadade märken. Inköp, försäljning, byte. Priskurant gratis och franko. Profsändning.
F. Fournier's Eftr.
GENF B Schweiz.

Bortkasta icke

gamla söndriga konstsaker

eller sådant som på grund av därmed förknippade minnen för er har särskilt värde. Dylikt af porslin, keramik, kristall m. m. kan repareras och bli som nytt. Felande bitar, ett bortkommet öra på en kaffe- eller tekopp o. s. v. kunna i de flesta fall ersättas.

H. G. CLAUSEN
Post- och järnvägsadress Wreta Kloster. Telefon Berg 7.

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråar i riket eller insändas direkt till

Iduns annonskontor,
Stockholm.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025. Slureg 62, Stockholm.. S. T. 8301.
För behandling af stödje- oehrörelseorganens skador, sjukdomar,defo rmiteter och funktionsrubbningar.

Doktor Heüman
Kungsportspl. 2, Göteborg.
Tel. 45 46.
Elektrisk behandling
(för nervsjukdomar och reumatiska åkommor).

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
Behandling af
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl .maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. ***Kapten J. Thulin, LUND.***

Göteborgs
Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börjar i Jan.
Begär utförligt prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt!
Stockholm. Holländaregatan 3.

Hår- vatten för erhållande af mjuk och kraftig hårväxt (världsfabrikat).
Pris kr. 4,90 och 5,50 + porto. Försändes diskret.
Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, Drottningg. 21. Sthlm

Mot grått hår och mjäll.
Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår, som förhindrar håraffall och fullständigt borttager mjäll och som i öfver 40 års tid förts i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmtorgsgatan 5, Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikstel. Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

VARDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL
Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt.

Misprydande hårväxt utrotas med Trianonpasta
utan efterlämnande av märken eller rodnad i huden. Absolut ofarligt, luktfritt medel — icke pulver. Bättre än elektrolytisk beh. Anv. dagligen med osviklig framgång i min praktik för skönhetsvård vid behandling såväl i ansiktet som å kroppen. Pris 5 kr. Till landsorten mot postförskott, utan ang. av innehåll.
MARIA ENQUIST,
Institut för skönhetsvård och plastiska operationer.
Biblioteksgatan 6—8, Stockholm.
Råd givas kostnadsfritt och förfrågningar besvaras omg.
R. 160 68. A. 226 62.

Mot kylda händer
och röd näsa är »Crême de Mimosa» ett ofelbart medel. Gör huden mjuk och elastisk, hyn vacker och blomstrande samt händerna vita och behagliga. Pris pr burk kr. 2:—. Försändes diskret. mot postförskott från
Kemisk Tekniska Depoten, Malmö. 44.

Fredrika-Bremer-Förbundets Fruktodlings- och Trädgårdsskola, Apelryd,
adr. Båstad, börjar sin tredje kurs den 1 april. Undervisning meddelas åt kvinnliga elever i trädgårdsodlingens olika grenar samt konservering. Prospekt erhålles och förfrågningar besvaras af Föreståndarinnan, adr. Box 17, Båstad, och å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Klarabergsgatan 48, Stockholm.

Sjätte prakt. hushållskursen å Lyckebo pensionat Sjömarken börjar 15 febr. och pågår till 15 maj. Undervisning i matlagning, bakning, konservering, väfnad, linnesöm, handarbeten. Frisk hälsosam trakt. Glädt och trefligt hemlif. Förfrågningar ställes till Lyckebo, Sjömarken.

Hem- & Husmoderskolan,
Kommendörsgatan 28, Stockholm,
börjar sin andra termin den 28 Jan. för ett fåtal bildade unga flickor, som mottagas i helinackordering. Undervisning i matlagning, bakning, konservering, uppköp, servering m. m. Födoämneslära och hemmets hygien, barnavård och linnesömnad. Förfrågningar besvaras.
Maria Bovin
ex. Lärarinna i Husl. ekon. A. T. Ö. 172.

Kvinnliga Gymnastik-Sällskapets
öfningar å Kongl. Gymn. Centralinstitutet (Hamngatan 19).
Tisdags- och *Fredags*-afdelningen börjar *Tisdagen den 15 Jan. kl. 8,15—9 e. m.* Ledarinna Fr. Torslow.
Anmälningar mottagas å nämnda tider och dagar. Till mindre be medlade utlånar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
Terminsafgift 2:50. *STYRELSEN.*

Doktorinnan Bergmans Målarskola.
Elever mottagas i Porslins-, Olje-, Akvarell- och Gobelinmålning. Miniatyr på elfenben. Beställningar mottagas. Allm.Tel. 24996.
Humlegårdsgatan 10, 2 tr.

HEM-HUSHÅLLSSKOLAN.
Undervisning meddelas af från fackskolan utexam. skolkökslärarinna i enklare och finare **matlagning, bakning, syltning** o. **konservering, konfektkokning, dukning** och **servering, uppköp** af matvaror, enkel **hushållsbokföring** o. **födoämneslära** samt **rengörning, tvätt och strykning, vården af linne** o. sängkläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i **klädoch linnesömnad** för hand och på maskin, **tillklippning, lagning,** märkning etc. samt **moderna handarbeten** äfvensom **Samaritkurs.** — — — Som skolan afser att ej blott meddela eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den tillsyn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, *bo alla elever inom skolan* och endast ett begränsadt antal (6 à 8 st.) mottagas. Ref.: Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk. Valfrid Petersson m. fru. Vårterminen börjar 20 jan. 1918. Förfrågningar besvaras omgående af skolans föreståndarinna
Fru Emma Kjellström, Storgatan 38, Stockholm.
ALLM. TEL. 24208.

Utmärkta organ
för
annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.	**Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
Avesta: Avesta-Posten.	**Malmö:** Skånska Aftonbladet.
Borlänge: Borlänge Tidning.	**Mariestad:** Tidning för Skaraborgs län.
Borås: Borås Tidning.	**Mora:** Mora Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.	**Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
Engelholm: Engelholms Tidning.	**Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	**Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
Falun: Falu-Kuriren.	**Oskarshamn** Oskarshamns Tidningen.
Gefle: Gefle-Posten.	**Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonsblad.
Halmstad: Hallandsposten.	**Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	**Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad.	**Uddevalla:** Bohusläningen.
Härnösand: Hernösands-Posten.	**Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
Höganäs: Höganäs Tidning.	**Uppsala:** Tidningen Upsala.
Jönköping: Smålands Allehanda.	**Visby:** Gotlänningen.
Kalmar: Barometern.	**Västerås:** Vestmanlands Läns Tidning.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	**Växiö:** Smålands-Posten.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	**Ystad:** Södra Skåne.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	**Örebro:** Örebro Dagblad.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.	**Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.	**Östersund:** Jämtlands-Posten.
Linköping: Östgöten.	**Östhammar:** Östhammars Tidning.

PÄRMAR
till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i postanvisning, till följande priser:

Röd pärm, med guldtryck till "Idun"	Kr.	1:75	+ porto	40 öre
Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibliotek"	»	0:50	+ »	10 »
Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda"	»	0:50	+ »	10 »
Samtliga tre pärmar	»	2:75	+ »	40 »

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Djursholm
emottager elever den 1 Februari på 3—4 månader. I Husmoderskursen ingår Matlagning, Sömnad, Handarbeten, Målning, Konstslöjd samt föreläsningar i Konst och Litteraturhistoria, jämte besök i Stockholms Muséer under sakkunnig ledning. Som valfria ämnen ingår Sång, Musik och Språk. Begär prospekt, hvari referenser från föräldrar äro intagna. Adr.: E. Hults Utbildningsskola, Djursholm. Tel. Allm. och Riks endast Villa Hult.

Husmoderskursen
vid PRAKTISKA HUSHÅLLSSKOLAN I LUND
börjar ny kurs 20 jan. 1918. Inträdesfordringarna äro att hafva genomgått minst 6 klasser i läroverk eller äga motsvarande utbildning. Undervisning meddelas i enklare och finare matlagning, bakning af hushållsbröd och finare bakverk, födoämneslära m. m.
Prospekt och upplysningar mot dubbelt porto lämnas af skolans föreståndarinna fröken NANNY LUNDSTRÖM.

Göteborgs nya Husmodersskola
Södra Allégatan 2 A - Rikst. 106 24
Husmoderskurs på 1 termin för unga bildade flickor börjar d. 31 jan. 1918
Prospekt och upplysningar på begäran. *Elvira Friberg, Hildegard Friberg.*

Torshälls kvinnl. trädgårdsskola, Leksand
11:te kursen den 1 apr.—31 okt. 1918. Ett par stipendier utdelas. Prospekt och ref. på begäran. ***Lilli Landgren. Märta Philip.***

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 20:de termin för bildade unga flickor den 28:e jan. 1918. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggn. af bär, frukt, grönsaker, fisk och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm
Karlavägen 25.
Tel. Östm. 13 10.

Kvinnor
som skola välja lefnadsbana! Noggranna uppgifter om utbildning, löneförmåner m. m. erhålles i Kvinnligt Yrkesregister, som finnes i boklådorna samt å Yrkesregisters expedition Vasagatan 50, Stockholm. Pris 2 kr. Porto till landsorten 20 öre.

Husmödrar!
Köp torkade rönnbär till marmelader, geléer, bakverk m. m. för vinterbehof.
Tjäders Fröhandel,
Stora Nygatan och 7 Oxtorgsgatan,
Stockholm 2.

Frikurs i Örebro Väfskola.
På grund af statsanslag meddelas kostnadsfri undervisning i spånad och väfnad under 3 mån. tid 1 mars—1 juni 1918 åt 10 frielever från alla delar af landet. Ansökningar, åtföljda af frejdebetyg, insändas före 10 febr. till väfskolans föreståndarinna, fröken Dagm. Swidén, Örebro.

Norrlandsgatan 16, Stockholm
Allm. tel. 98 15.
Klädsöm (äfven mönsterritning och tillskärning efter erkändt bästa metod), linnesöm, barnkläder, konstbroderi, knyppling m. m.
Anmälningar 10—3 i skolan samt andra tider pr allm. tel. Råsunda 266.
Prospekt på begäran.
ELSA WALLMARK,
Lärarinna i S:ta Birgittaskolan 1911—1917.

Kriegs-Briefmarken
Deutsche Post in Belgien, 3. 5. 10. 25 C **75 Pf.,** gest. **40 Pf.,** schöne Briefstücke **M. 1.–** 50, 75 C., 1 Franc, 1 Fr. 25 C., 2 Fr. 50 C. **M. 9.75,** gestempelt **M. 11.50**
3, 5, 8, 10, 15, 25, 40 Cent. **M. 1.50,** gest. **M. 1.75**
50 Cent. 1 F 25 Cent. 2 F. 50 Cent. 6 F. 25 Cent. **M. 11.–,** gestempelt **M. 14.75**
Deutsche Post in Polen,
3. 5, 10, 20, 40 Pf. **M. 2.25,** auf Brief **M. 3.–**
Deutsche Post Gen.-Gouv. Warschau,
2½, 7½, 10, 15, 30, 40, 60 Pf. **M. 2.10,** gest. **M. 3.25**
Deutsche Post im Osten (Litauen, Kurland)
3. 5, 10, 20. 40 Pf. **M. 1.35,** auf Brief **M. 1.75**
2½, 7½, 15, 50 Pf., 1 Mark **M. 2.55,** gest. **M. 2.70**
Deutsche Post in Rumänien,
15, 25, 40 Bani **M. 1.25**
Oesterreich, Kriegshilfe,
1914 5,. 10 Heller **45 Pf.,** gestempelt **45 Pf.**
1915 3. 5. 10, 20. 35 Heller **M. 1.10,** gest. **M. 1.20**
1000 verschiedene Marken **M. 13.25,**
2000 St. **45 M.,** 3000 St. **115 M.**
4000 St. **240 M.,** 5000 St. **360 M.**
40 deutsche Kol. u. Posten **M. 2.75**
DREI 3 PFENNIG SACHSEN FRANCO
Albert Friedemann
Zeitung und Liste gratis LEIPZIG 155, Floßplatz 6.–7

Skånska Handelsbanken.
Fonder 34,000,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialer: **Södermalmstorg 8.** **Sturegatan 32.**
Emottager värdehandlingar i öppet eller slutet förvar.
Fondavdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Stockholm 1918.